

قوانین

شماره ۶۰۱۲ - ۳۲/۳/۶

۱۸۹ - تاریخ انتشار ۱۳۳۲/۳/۲۸

لایحه قانونی شرکتهای تعاونی

ماده ۱ - شرکتهای تعاونی شرکتهائی هستند که بین اشخاص برای مدت غیرمحدود تشکیل میشوند و تعداد شرکاء و سرمایه آنها متغیر و نامحدود است .

ماده ۲ - موضوع شرکتهای تعاونی رفع احتیاجات خصوصی و اصلاح وضع مادی و اجتماعی شرکاء آن میباشد و بادر نظر گرفتن مصالح عمومی کشور ممکن است برای یک یا چند منظور زیر تشکیل شوند .

مصرف - تولید - فروش محصولات شرکاء - اعتبار - ساختمان و بطور کلی هر نوع خدمات عمومی دیگر .

ماده ۳ - اتحادیه شرکتهای تعاونی در هر ناحیه با مشارکت شرکتهای تعاونی محلی و اتحادیه مرکزی شرکت های تعاونی با مشارکت اتحادیه شرکتهای تعاونی هر ناحیه تشکیل میشوند .

اتحادیه های شرکتهای تعاونی نیز مشمول مقررات این قانون میباشند .

ماده ۴ - شرکتهای تعاونی باید از اصول زیر متابعت نمایند :

الف - عضویت شرکت تعاونی برای عموم آزاد و اختیاری است جز در مواردی که عضویت شریکی از طرف مقامات صاحب نظری که در اساسنامه پیش بینی شده برای حسن شهرت یا پیشرفت عملیات شرکت مضر تشخیص داده شود .
ب - کلیه شرکاء دارای حقوق و وظائف مساوی میباشند .

ج - در مجامع عمومی بدون در نظر گرفتن تعداد سهام هر شریک دارای یک رای میباشد جز دستگاههای متعلق بدولت که بنسبت سهام یا سهم الشرکه خود حق رای دارند و اعمال حق رای در شرکتهای تعاونی برای شرکاء خصوصی فردی و شخصی است در مواردی که اجرای آن از طرف شریک بعللی میسر نباشد فقط میتوان به یکی از شرکاء و کالت داد در مورد نمایندگی از طرف شرکاء نیز هیچ شریکی نمیتواند بیش از ده رای (با احتساب رای خود وکیل) داشته باشد در مورد حق رای در اتحادیه های شرکتهای تعاونی باید حتی المقدور اهمیت تعداد شرکاء و میزان سرمایه هر شرکت عضو اتحادیه را رعایت نمایند .

د - حق استرداد سهام و خروج از عضویت شرکت برای هر شریک در شرکتهای تعاونی مجاز است ولی استرداد سهام و خروج از عضویت شرکت بیزانی اجازه داده میشود که منافی با ادامه عملیات و حسن اداره شرکت نباشد .

فوائین

ه - سرمایه شرکت باید تماماً پرداخت شده باشد سهام یا سهم‌الشرکه جز با موافقت شرکت قابل انتقال نمیباشد چنانچه سهام یا سهم‌الشرکه برگشت شود میزان آن از مبلغ پرداختی تجاوز نخواهد نمود .

و - شرکتهای تعاونی میتوانند برای جلب سرمایه بحد اکثر تا ۶ درصد در سال بشرکاء نسبت سهام یا سهم‌الشرکه آنان بهره پرداخت نمایند .

ز - در پایان هر سال مازاد درآمد بعد از وضع ذخیره های احتیاطی و بهره سهام نسبت معاملات شرکاء بین آنان تقسیم خواهد شد .

ج - شرکتهای تعاونی موظفند برای توسعه عملیات خود و تأمین زیانهای احتمالی سالیانه مبلغی از مازاد در آمد خود را بعنوان ذخیره احتیاطی در ترازنامه منظور نمایند ذخیره های احتیاطی قابل تقسیم بین شرکاء نبوده و در صورت انحلال شرکت بشرکتهای یا اتحادیه های تعاونی دیگر یا بصدوق های عمران و تعاون که از طرف دستگاه های مأمور هدایت این شرکتهای تعیین میشوند منتقل خواهد گردید .

ماده ۵ - شرکتهای تعاونی برای تأمین مطالبات خود از شرکاء نسبت بیهای سهام یا سهم‌الشرکه بر سایر طلبکاران حق اولویت دارند .

ماده ۶ - شرکت تعاونی که از طرف یا بهدایت دستگاههای متعلق بدولت تشکیل میشوند از پرداخت حق الثبت و تمیر سهام و مالیات بر درآمد معاف میباشند مبالغی که در پایان سال بشرکاء برگشت میشود نیز از مالیات معاف است .

ماده ۷ - شرکاء شرکتهای تعاونی میتوانند تمام یا قسمتی از اموال منقول خود را نزد شرکتهای تعاونی برای تأمین بدهی خودشان بر طبق سند رسمی بگرو بگذارند و شرکت میتواند این گروهی را در نزد بدهکارانانت بسپارد در این صورت بدهکار حق ندارد بدون اجازه شرکت اسواول مورد گروهی را بدیگری انتقال دهد و شرکت حق دارد در سر رسید بدهی اسواول مزبور را نزد هر کس باشد توقیف کند و بئفع خود بفروش برساند .

ماده ۸ - ضمانت اشخاص از بدهکاران شرکتهای تعاونی ذمه بدهکار اصلی را ببری ننموده و طبق مقررات قانون تجارت بدهکار و ضامن متضامناً مشمول پرداخت بدهی شرکت تعاونی میباشند .

ماده ۹ - تازمانیکه تمام بیهای ماشین آلات - ادوات و ابزار - حیوانات - بذرو کلیه محصولات که شرکاء از شرکت تعاونی خریداری می نمایند پرداخت نشده کلیه اجناس مزبور ملك شرکت تعاونی بوده و خریدار حق واگذاری آنها را بدیگری ندارد

ماده ۱۰ - بانک کشاورزی و پیشه و هنر ایران مشمول مزایای قانون مربوط به شرکتهای تعاونی میباشد و موظف است اتحادیه مرکزی شرکتهای تعاونی را تأسیس کند و تسهیلات لازم را برای پیشرفت امور شرکتهای تعاونی فراهم سازد و بتدریج که سازمان این شرکتهای توسعه و تقویت میشود نمایندگی خود را بشرکتهای تعاونی واگذار کند .

ماده ۱۱ - شرکتهای تعاونی ممکن است مطابق اصول شرکتهای سهامی یا بر طبق

قوالین

مقررات مخصوصی که با تراضی شرکاء ترتیب داده شده باشد تشکیل شوند و ملزم به تبعیت از مواد قانون تجارت راجع بشکیلی سازمان شرکتهای نیستند .

ماده ۱۲ - دستگاههای متعلق بدولت که مأمور تأسیس یا هدایت شرکتهای تعاونی میباشند باید اساسنامه‌های نمونه برای شرکتهای مشمول این قانون تهیه نمایند و شرکتهای مزبور موظف به تبعیت از دستورهای این دستگاه‌ها میباشند .

ماده ۱۳ - آئین‌نامه‌های مربوط با اجرای این لایحه قانونی بتصویب شورای شرکتهای تعاونی خواهد رسید .

ماده ۱۴ - وزارت کار، سازمان برنامه، بانک کشاورزی مأمور اجرای این لایحه قانونی میباشند و برای حسن انجام وظایفی که از این جهت برعهده آنان محول میشود مکلفند یک شورای دائمی تشکیل دهند اعضای شورای مذکور و حدود وظایف آن بموجب آئیننامه‌ای که بتصویب هیئت وزیران میرسد تعیین خواهد شد .

بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب ۳۰ دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی شرکتهای تعاونی مشتمل بر (۱۴) ماده تصویب میشود .

بتاریخ ۶ خرداد ماه ۱۳۳۲

نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

شماره ۸۰۵۰ - ۳۲/۳/۲۵

تاریخ انتشار ۳۰/۳/۱۳۳۲

لایحه قانونی مربوط بنشر آگهی‌های دولتی

ماده اول (از تاریخ تصویب این لایحه قانونی وزارتخانه و سازمان برنامه و شهرداریها و سایر بنگاههای دولتی و مؤسسات و شرکتهائی که بسرمایه دولت اداره می‌شوند مکلفند کلیه آگهی‌های دولتی را برای درج در جراید مستقیماً با اداره کل انتشارات و تبلیغات ارسال دارند .

ماده دوم (دوائر و مؤسسات دولتی در شهرستانها مکلفند آگهیهای دولتی را برای اطلاع فرماندار محل ارسال دارند تا در کمیسیونی مرکب از فرماندار - رئیس دادگستری و رئیس دارائی آن قسمت از آگهی‌ها که نشر آن در جراید مرکز ضروری باشد با اداره کل انتشارات و تبلیغات ارسال و بقیه که باید در جراید محلی درج گردد بر طبق نظر کمیسیون مزبور بین روزنامه‌های کثیرالانتشار محل تقسیم شود .

ماده سوم (وزارت دادگستری مکلف است یک نسخه از آگهی‌های ثبتی و دادگستری را که در مجله رسمی نیز باید درج شود مستقیماً بروزنامه رسمی کشور ارسال دارد .

ماده چهارم (آگهی‌هایی که به‌زینه اشخاص در روزنامه‌ها باید درج شود اعم از آگهی‌هایی که هزینه آنرا مستقیماً ذینفع میبرد از دایره یابوسیله ادارات مربوطه پرداخته میشود

قوانین

باید در مرکز برای درج در جراید با اداره کل انتشارات و تبلیغات ارسال و در شهرستانها بر طبق ماده دوم این لایحه قانونی عمل شود.

ماده پنجم (بند ۳ ماده سوم قانون بودجه سال یکهزار و سیصد و بیست و شش مجلس شورای ملی مصوب سیزدهم بهمن ماه ۱۳۲۶ از تاریخ تصویب این لایحه قانونی لغو میشود.

ماده ششم (وزارتخانه ها - اداره کل انتشارات و تبلیغات و کلیه مؤسسات و بنگاه های دولتی مأمور اجرای این قانون می باشند.

بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی مربوط بنشر آگهی های دولتی مشتمل بر ۶ ماده تصویب میشود.

بتاریخ ۲۵ خرداد ماه ۱۳۳۲
نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

۱۹۹۱ - تاریخ انتشار ۱۳۳۲/۳/۳۰ شماره ۸۰۲۴ - ۳۲/۳/۲۰

لایحه قانونی متمم لایحه قانونی مطبوعات

ماده اول (مواد ۳ و ۸ و لایحه قانونی مطبوعات مصوب ۱۵ - ۱۱ - ۳۱ لغو و بشرح ذیل اصلاح میشود.

« ماده ۳ - درخواست کننده اجازه باید دارای این شرایط باشد:

الف - ایرانی باشد.

ب - سن او از سی سال کمتر نباشد.

ج - سابقه محکومیت جنائی و یا محکومیت جنحه که موجب سلب حقوق اجتماعی باشد نداشته و محجور نباشد.

د - سواد خواندن و نوشتن فارسی بقدر کافی داشته باشد.

ه - معروف بدرستی و امانت و حسن شهرت باشد.

تبصره - در صورتیکه مؤسس یا مدیر روزنامه یا مجله فاقد یکی از شرایط مذکور در بند (الف) یا بند (ج) یا بند (ه) این ماده بشود اجازه انتشار روزنامه یا مجله او از درجه اعتبار ساقط میگردد «

« ماده ۸ - در هر شماره روزنامه و مجله باید نام و نام خانوادگی مؤسس و در صورتی که مدیر و سردبیر جداگانه داشته باشد نام و نام خانوادگی مدیر و سر دبیر و همچنین نام و نشانی چاپخانه ای که در آن طبع میرسد قید شود و در مورد کتب و رسالات نیز نام مؤلف یا مترجم و ناشر و همچنین نام و نشانی چاپخانه ای که در آن بچاپ رسیده پشت کتاب یا رساله باید چاپ شود.

فولین

تبصره ۱ - مدیر هر روزنامه یا مجله مکلف است یک نسخه از روزنامه یا مجله خود را برای دادستان شهرستانی که روزنامه یا مجله در آن حوزه چاپ میشود مستقیماً و یا بوسیله پست سفارشی دو قبضه فرستاده و رسید بگیرد.

تبصره ۲ - مدیران مطبوعات مکلفند یک نسخه از روزنامه یا مجله خود را در تهران بوزارت کشور (اداره انتشارات) و در شهرستانها بفرمانداری محل ارسال و رسید دریافت کنند»
ماده دوم (وزارت کشور - دادگستری و فرهنگ مأمور اجرای این لایحه قانونی می باشند.

بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دی ماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی متمم لایحه قانونی مطبوعات مصوب ۳۱/۱۱/۱۵ مشتمل بر ۲ ماده تصویب میشود.

بتاریخ بیستم خرداد ماه ۱۳۳۲
نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

شماره ۸۰۲۸ - ۳۲/۳/۲۱

۱۹۲ - تاریخ انتشار ۳۰/۳/۱۳۳۲

لایحه قانونی اصلاح قانون سازمان بنگاه راه آهن دولتی ایران

فصل اول - کلیات

ماده ۱ (راه آهن دولتی ایران که بموجب قانون (تشکیلات مؤسسه راه آهن دولتی ایران) مصوب ۱۲ مرداد ۱۳۱۴ برای اداره و بهره برداری راه آهن دولتی ایران اعم از خطوط موجوده یا خطوطی که در آینده احداث میشود بوجود آمده از تاریخ تصویب این لایحه قانونی دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی و اداری بوده و جزو سازمان وزارت راه میباشد.

تبصره (اداره و بهره برداری کشتیرانی دریاچه رضائیه و بنادر آن کماکان بهمه راه آهن دولتی ایران خواهد بود و اداره و بهره برداری مؤسسات دیگری که لازم باشد ممکن است با تصویب هیئت وزیران براه آهن ایران محول شود .

ماده ۲ (راه آهن دولتی ایران بر طبق اصول بازرگانی اداره و بهره برداری میشود ولی در تنظیم تعرفه و برنامه قطار ها تا جائیکه مقدمات مالی و فنی آن اجازه دهد رعایت احتیاجات اقتصادی کشور را طبق نظر دولت خواهد نمود .

ماده ۳ (طرح ها و پیشنهادهای مربوط بموارد ذیل پس از بررسی و تأیید شورای عالی راه آهن دولتی ایران با جلب موافقت وزیر راه بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید:

الف (بودجه سالیانه راه آهن دولتی ایران .

ب (دریافت وام برای احتیاجات راه آهن دولتی ایران در موارد لزوم .

قوانین

ج) سازمان و آئین نامه‌های مالی استخدامی و اداری.

د) استخدام کارشناسان خارجی.

ه) تعرفه.

و) اجازه شرکت در مؤسساتی که عملیات آنها ارتباط با امور راه آهن خواهد داشت.

فصل دوم

ارکان راه آهن دولتی ایران

ماده ۴) ارکان راه آهن دولتی ایران مرکب است از شورایی عالی راه آهن هیئت نظارت مالی - هیئت مدیره :

« شورایی عالی راه آهن »

ماده ۵) شورایی عالی راه آهن دولتی ایران مرکب از هفت نفر از اتباع ایران به شرح زیر خواهد بود که از طرف هیئت وزیران بنا به پیشنهاد وزیر راه برای مدت سه سال انتخاب میشوند :

یک نفر از مهندسين عالی رتبه وزارت راه - چهار نفر از صاحبان عالی رتبه دولت که در امور راه آهن لا اقل پانزده سال سابقه خدمت داشته باشند یک نفر از صاحبان عالی رتبه وزارت اقتصاد ملی بمعرفی وزارت اقتصاد ملی یک نفر از صاحبان عالی رتبه وزارت دارائی بمعرفی وزارت دارائی .

تبصره) در صورت استعفاء یا فوت یا احراز عدم صلاحیت یکی از اعضاء شورای عالی راه آهن جانشین او که بایستی واجد شرایط لازم باشد بنا به پیشنهاد وزیر راه و تصویب هیئت وزیران منصوب میشود .

ماده ۶) شرایط انتخاب شوندگان و کیفیت تشکیل جلسات و جریان کار شورای در آئین نامه‌ای که بتصویب هیئت وزیران میرسد تعیین خواهد شد .

اعضای شورایی عالی پس از دوره سه سال میتوانند مجدداً انتخاب شوند .

ماده ۷) اختیارات و وظائف شورایی عالی راه آهن بقرار زیر است :

الف) مراقبت کلی در حسن جریان امور راه آهن دولتی ایران .

ب) تصویب آئین نامه و مقررات مربوط باجرای قوانین و تصویب نامه‌ها و تصویب مقررات مربوط بمسائل فنی و مالی و اداری راه آهن دولتی ایران در حدود قوانین موضوعه .

تبصره) طرح تصویب نامه‌ها و قوانینی که ارتباط با راه آهن دولتی ایران داشته باشد باید قبل از تقدیم به هیئت وزیران یا مجلس شورای ملی جهت اظهار نظر شورای عالی راه آهن ارسال شود .

فواصل

- ج) رسیدگی و تصدیق بودجه که از طرف هیئت مدیره تدوین و بشورای عالی راه آهن ارسال شده.
- د) اظهار نظر در مورد صورت وضعیت مالی و ترازنامه که از طرف هیئت نظارت مالی رسیدگی شده است.
- ه) اظهار نظر نسبت بانخاب مدیر کل بنگاه راه آهن.
- و) اظهار نظر راجع بمعاملات مهم بر طبق مقررات آئین نامه مالی که بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید.
- ز) اتخاذ تصمیم راجع بمسائلی که از طرف مدیر کل راه آهن بشورا پیشنهاد میشود.
- ح) گرفتن یا دادن هر گونه حقوق ارتقافی .
- ط) اظهار نظر نسبت بانصاب یا برکناری مدیران.

هیئت نظارت مالی

ماده ۸) هیئت نظارت مالی راه آهن دولتی ایران از ۵ نفر عضو بشرح زیر تشکیل میشود.

- یک نفر از مهندسين عالی رتبه وزارت راه .
- یک نفر نماینده از طرف وزارت دارائی .
- یک نفر نماینده از طرف دیوان محاسبات .

یک نفر از اعضاء عالی رتبه راه آهن با پیشنهاد مدیر کل و تصویب وزیر راه که برای مدت سه سال انتخاب میشوند و معاون وزارت راه سمت هیئت را خواهد داشت.

ماده ۹) وظائف هیئت نظارت مالی بقرار زیر است.

الف) رسیدگی بانساب و حسابهای راه آهن دولتی ایران بعد از انجام کارها و همچنین رسیدگی بموجودی صندوقها و انبارهای راه آهن و این رسیدگی نباید بحسن جریان امور راه آهن نظمه وارد آورد و یا وقفه ای در کارها ایجاد نماید .

ب) رسیدگی بترازنامه و حساب سود و زیان هر سال راه آهن دولتی ایران که تا آخر مرداد ماه سال بعد باید توسط هیئت مدیره به هیئت نظارت تسلیم شود و هیئت موظف است در ظرف دو ماه صحت حساب ها را تأیید و هر گاه اعتراضاتی باشد ضمن گزارش چگونگی عملیات راه آهن را به وزیر راه و یک نسخه آنرا برای شورای عالی و یک نسخه به هیئت مدیره ارسال دارند و پس از رسیدگی ترازنامه منتشر شود.

ماده ۱۰) نحوه انتخاب و کار اعضاء هیئت نظارت بموجب آئین نامه ای خواهد بود که بتصویب هیئت وزیران میرسد.

هیئت مدیره راه آهن

ماده (۱۱) هیئت مدیره راه آهن دولتی ایران مرکب است از مدیر کل راه آهن که سمت ریاست هیئت مدیره و نماینده قانونی راه آهن دولتی را نیز دارا میباشد و سه نفر مدیر فنی مالی و اداری که با پیشنهاد مدیر کل و تصویب وزیر راه منصوب خواهد شد. تبصره (انتخاب مدیر کل راه آهن دولتی ایران با جلب نظر شورای عالی راه آهن به پیشنهاد وزیر راه برای مدت سه سال از طرف هیئت وزیران به عمل خواهد آمد برکناری مدیر کل راه آهن قبل از انقضاء مدت سه ساله منوط بگزارش مستدل وزارت راه و تصویب هیئت وزیران است.

ماده (۱۲) هیئت مدیره مسئول حسن جریان کلیه امور راه آهن دولتی ایران خواهد بود.

ماده (۱۳) وظائف و حدود اختیارات هیئت مدیره و مدیر کل راه آهن دولتی ایران بنا به پیشنهاد شورای عالی و موافقت وزیر راه بتصویب هیئت وزیران میرسد.

ماده (۱۴) هیئت مدیره باید تا آخر آذر هر سال بودجه سال بعد راه آهن دولتی ایران را تنظیم و بشورای عالی تسلیم نماید.

شوری پس از رسیدگی و تصدیق باید بودجه مزبور را تا آخر بهمن همان سال بوسیله مدیر کل راه آهن برای تصویب هیئت وزیران بوزیر راه تسلیم نماید.

ماده (۱۵) هیئت مدیره حسابهای هر سال را که بوسیله هیئت نظارت مالی رسیدگی شده با ضمیمه نمودن نظریات کتبی شورای عالی ضمن گزارشی که متضمن کیفیت اداره و نتایج بهره برداری و عملیات انجام شده خواهد بود بضمیمه ترازنامه و حساب سود و زیان و آمارهای مربوطه تا آخر مهر ماه سال بعد برای تصویب هیئت دولت تسلیم وزیر راه مینماید و تصویب این گزارش سند تفریغ بودجه و مفاصا حساب راه آهن دولتی ایران در آن سال خواهد بود.

فصل سوم

امور مالی

ماده (۱۶) راه آهن دولتی ایران بر طبق اصول بازرگانی که متناسب با عمل بهره برداری راه آهن باشد حساب خود را نگاهداری میکند.

ماده (۱۷) در آمد راه آهن دولتی ایران عبارت است از:

الف) وجوه حاصله از اجرای تعرفه

ب) وجوهیکه ممکن است از فروش اشیاء یا اجاره اموال راه آهن و یا جرائم مربوط بتخلفات انتظامی و اداری (باستثنای جرائم اداری که بر طبق مقررات مربوطه به صندوق بازنشستگی عاید میشود) حاصل گردد.

توالین

ج) درآمدهای حاصله از فروش محصولات و مصنوعات یا اجرت و دستمزد کار و امور انتفاعی و سایر درآمدهای متفرقه.

د) کمک هزینه‌ای که از طرف دولت به راه آهن دولتی ایران پرداخته شود. وجوه مذکور در فوق که بوسیله راه آهن دولتی ایران جمع آوری و دریافت میگردد در حساب مخصوصی در بانک ملی ایران گذاشته میشود و هزینه طبق بودجه‌ای که بتصویب دولت میرسد مستقیماً از طرف راه آهن دولتی جهت پرداخت بهمان حساب حواله خواهد شد.

ماده ۱۸) تخفیفهائیکه در تعرفه راه آهن ایران در اثر مصوبات هیئت دولت از تعرفه خود نسبت بعمولات و یا مسافر می‌دهد در مقابل عوارض گمرکی که راه آهن باید پردازد پا بپا خواهد شد.

ماده ۱۹) در صورتی که پس از بسته شدن حساب و انجام هزینه‌ها و تعهدات دیون و استهلاك مازادی باقی بماند این مازاد بنام اندوخته راه آهن در بانک ملی ایران بحساب مخصوص ریخته میشود و استفاده از این ذخیره در مواقع ضروری فقط برای احتیاجات راه آهن با پیشنهاد هیئت مدیره و موافقت شورای عالی و تصویب هیئت وزیران میسر خواهد بود.

فصل چهارم مقررات مختلف

ماده ۲۰) سازمان و وظایف پلیس انتظامی راه آهن که افراد آن در امور محوله سمت ضابط دادگستری را خواهند داشت طبق آئین نامه مخصوص با رعایت مقررات این قانون بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

ماده ۲۱) اعضای شورای عالی و هیئت نظارت مالی و هیئت مدیره و مدیران و رؤسای ادارات و نواحی و سایر کارکنان راه آهن دولتی ایران در مدت تصدی خود نمی‌توانند اقدام بمعاملات بازرگانی که مربوط باحتیاجات و کارهای راه آهن باشد نموده و یا در مقاطعه کاری‌ها و دلالی و نمایندگی شرکتها و بنگاههای تجارتي و کارخانجات داخلی و خارجی که معاملات فوق‌الذکر را مینمایند بطور مستقیم یا غیر مستقیم شرکت نموده و یا عضویت داشته باشند و در صورتیکه معلوم شود بر خلاف مقررات این ماده عمل نموده‌اند از خدمت در راه آهن دولتی ایران معاف میشوند.

ماده ۲۲) کارکنانی که بموجب مقررات استخدامی مذکور در ماده ۴ این لایحه قانونی کسور بازنشستگی مربوطه را بصندوق بازنشستگی سپردارند از مزایای بازنشستگی و وظیفه و انتظار خدمت استفاده خواهند کرد.

تبصره ۱) مستخدمین مشمول قوانین استخدام کشوری که در تاریخ تصویب این قانون در خدمت راه آهن دولتی ایران می‌باشند هر گاه کسور بازنشستگی خود را پردازند از مزایای قانون مزبور نسبت ببازنشستگی و وظیفه و انتظار خدمت و ترفیع رتبه و اضافات

قوالین

استفاده خواهند نمود ولی در مورد مقررات و مزایای استخدامی و غیر آن تابع آئین نامه‌ها و مقررات استخدامی راه آهن خواهند بود.

تبصره ۲) کارکنان رسمی راه آهن که نوع خدمت آنها تبدیل بخدمت رسمی کشوری شده یا در بدو ورود بخدمت راه آهن کارمند رسمی کشور بوده‌اند و فعلاً در راه آهن انجام وظیفه می‌نمایند باید در ظرف مدت ۶ ماه وضع استخدامی خود را از لحاظ تابع بودن بمقررات استخدامی کشوری یا مقررات استخدامی راه آهن روشن سازند و بجهت برای همیشه فقط از حقوق و ترفیع و اضافه یک نوع استخدام استفاده خواهند نمود و چنانچه قبل از انقضای مدت فوق وضع خود را روشن نساختند مشمول مقررات استخدامی راه آهن خواهند بود.

ماده ۲۳) مقررات مربوط براه آهن دولتی ایران که با مفاد این لایحه قانونی مغایرت دارد ملغی است.

تبصره) آئین نامه‌ها و تصویب نامه هائیکه باتکاء مواد قانون تشکیلات مؤسسه راه آهن دولتی ایران مصوب مرداد ۳۱۴ تا کنون بتصویب رسیده و ملاک عمل است (باستثنای موادی که مغایرت با مواد این قانون دارد) مادام که تصویب نامه های دیگری جانشین آن ها نشده به قوت خود باقی است.

بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۳۱ لایحه قانونی اصلاح قانون سازمان بنگاه راه آهن دولتی ایران مشتمل بر (۲۳) ماده و (۷) تبصره تصویب میشود. بتاريخ ۲۱ خرداد ماه ۱۳۳۲ نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

شماره ۸۰۵۶-۳۲/۳/۲۶

۱۳۳۲/۳/۳۰ تاریخ انتشار

لایحه قانونی تأسیس چاپخانه اداره کل انتشارات و تبلیغات

ماده اول - اداره کل انتشارات و تبلیغات اجازه داده میشود بنگاهی بنام « بنگاه چاپ تبلیغات » در تهران تأسیس نماید.

ماده دوم - چاپخانه اداره کل انتشارات و تبلیغات (بنگاه چاپ تبلیغات) بنگاه مستقلی خواهد بود که دارای شخصیت حقوقی و استقلال مالی و اداری بوده و مطابق اصول بازرگانی اداره میشود.

ماده سوم (سر مایه چاپخانه بالغ بر ۲,۵۰۰,۰۰۰ ریال است و عبارت خواهد بود از :

الف - ماشین رتاتیو اداره کل انتشارات و تبلیغات و متعاقب آن و حروف و سایر وسایل چاپ که جمعاً بارزش ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال به بهای روز تقویم شده است.

ب - ۸۰۰,۰۰۰ ریال قابل تسعیر بارز صرفه جوئی ماده ۱۲ بودجه سالهای ۱۳۳۱ و ۱۳۳۲ اداره کل انتشارات و تبلیغات که باین امر تخصیص داده میشود.

قوانین

ماده چهارم - اداره امور چاپخانه بهمنه هیئت مدیره‌ای مرکب از ۳ نفر واگذار میشود یکنفر بعنوان رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل و دو نفر بسمت عضو که به پیشنهاد رئیس اداره کل انتشارات و تبلیغات و تصویب هیئت وزیران برای مدت ۳ سال انتخاب خواهند شد هر یک از اعضاء پس از پایان دوره سه ساله مجدداً نیز قابل انتخاب می‌باشد تغییر رئیس و اعضاء هیئت مدیره قبل از انقضای دوره سه ساله منوط بگزارش مستدل رئیس اداره کل انتشارات و تبلیغات و تصویب هیئت وزیران خواهد بود .

ماده پنجم - برای رسیدگی بحساب و اسناد و دفاتر و ترازنامه یکنفر بازرس از طرف وزارت دارائی انتخاب خواهد شد .

مدت مأموریت بازرس یکسال خواهد بود و برای سال بعد میتواند مجدداً باین سمت انتخاب شود .

ماده ششم - حدود اختیارات و وظائف و مسئولیت های هیئت مدیره و بازرس جز در مواردی که در اساسنامه مصرح است بر طبق مقررات مربوط بشرکتهای سهامی خواهد بود .

ماده هفتم - بیانکملی ایران اجازه داده میشود که در سال اول تأسیس چاپخانه برای هزینه های فوری مبلغ ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال بعنوان وام بچاپخانه پرداخت نموده و از سال بعد باقسط ماهیانه مبلغ پرداخت شده را مسترد دارد .

ماده هشتم - ده درصد از سود ویژه در آخر هر سال بر طبق تقاضای هیئت مدیره و پیشنهاد اداره کل انتشارات و تبلیغات و تصویب هیئت وزیران برای پاداش کارکنان چاپخانه و شصت در صد آن با نظر هیئت مدیره و موافقت اداره کل انتشارات و تبلیغات جهت هزینه های توسعه و تکمیل چاپخانه و انتشارات تبلیغاتی دولت بمصرف خواهد رسید و سی در صد بقیه بخزانه دولت عاید خواهد شد .

ماده نهم - سایر مقررات مربوط به امور بنگاه در اساسنامه اجرای این لایحه قانونی تعیین خواهد شد اساسنامه مزبور از طرف اداره کل انتشارات و تبلیغات تنظیم و پس از تصویب هیئت وزیران بموقع اجراء گذارده میشود .

بر طبق قانون تعدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی تأسیس چاپخانه اداره کل انتشارات و تبلیغات مشتمل بر (۹) ماده تصویب میشود .

بتاریخ ۲۶ خرداد ماه ۱۳۳۲

نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

شماره ۸۰۳۶ - ۲۱-۳-۳۲

۱۹۴ - تاریخ انتشار ۱۳۳۲/۳/۳۱

لایحه قانونی بودجه سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی برای سال ۱۳۳۳

(ماده اول) بودجه سال ۱۳۳۳ سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی که از حیث درآمد بالغ بر شصت و شش میلیون و چهل و هشت هزار (۶۶۰۴۸۰۰۰) ریال و از حیث

فوائید

هزینه نیز بالغ بر شصت و شش میلیون و چهل و هشت هزار (۶۶۰۴۸۰۰۰) ریال میباشد
بشرح صورت ضمیمه تصویب میشود .

ماده دوم) بودجه تفصیلی اداره مرکزی و بخشها و مؤسسات مذکور در فهرست
ضمیمه پس از رسیدگی و تصویب هیئت وزیران قابل اجرا خواهد بود .

ماده سوم) برای کارهای اداری اداره مرکزی و بخشها و مؤسسات تابعه سازمان
شاهنشاهی خدمات اجتماعی در صورتی که احتیاج بکارمند جدید باشد کارمند مورد احتیاج
از بین اعضاء وزارتخانه ها و مؤسسات دولتی انتخاب خواهند شد .

ماده چهارم) اساسنامه سازمان بر پایه احتیاجات فعلی سازمان شاهنشاهی خدمات
اجتماعی از تاریخ تصویب این لایحه قانونی در ظرف مدت یکماه باید تنظیم و تصویب برسد

بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی بودجه
سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی برای سال ۱۳۳۲ مشتمل بر چهار ماده تصویب میشود .

بتاریخ ۲۱ مرداد ماه ۱۳۳۲

نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

بودجه سازمان شاهنشاهی خدمات اجتماعی برای سال ۱۳۳۳

درآمد

ریال	۳۳۶۰۰۰۰۰	پرداختی دولت بابت مطالبات سال ۱۳۳۱ از وزارت دارائی (ماهیانه ۲۸۰۰۰۰۰۰ ریال)
»	۲۲۷۵۸۰۰۰	» از محل بنگاه کل خالصه (ماهیانه ۱۸۹۶۵۰۰ ریال)
»	۱۰۰۰۰۰۰	دانشکده پزشکی برای کمک بآموزشگاه پرستاری
»	۳۶۵۰۰۰۰	بخت آزمائی ملی
»	۳۸۰۰۰۰۰	نیم درصد ارز وارداتی
»	۱۲۴۰۰۰۰	درآمدهای احتمالی

هزینه

ریال	۴۱۴۰۰۰۰	اداره مرکزی
»	۱۳۲۰۰۰۰	بخش رادیولوژی و مبارزه با کچلی
»	۴۴۸۰۰۰	» مصدومین بیمارستان سینا
»	۳۵۷۰۰۰۰	آموزشگاه پرستاری به مبنای ۱۱۰ نفر دانش آموز
»	۱۴۴۰۰۰۰	چهار اندر ز گاه کمک بامادران و نوزادان
»	۴۰۰۰۰۰۰	۵۸ درمانگاه دایر
»	۱۷۸۰۰۰۰	هیئت مبارزه با تراخم در دزفول
»	۹۵۰۰۰۰	بیمارستان شهناز زنجان
»	۱۰۰۰۰۰۰۰	اعتبار برای تکمیل درمانگاههای فعلی و تأسیس درمانگاههای جدید
»	۶۶۰۴۸۰۰۰	بخش مبارزه با تریاک ریال ۶۶۰۴۸۰۰۰

لایحه قانونی شهرداری (اصلاح شده) فصل اول در کلیات

ماده ۱) در هر شهر و یا قصبه که جمعیت آن حداقل به ۵ هزار نفر بالغ باشد آنجا شهرداری تأسیس میگردد و انجمن شهر یا قصبه مطابق مقررات این لایحه قانونی تشکیل میشود.

تبصره - در نقاطی که از نظر موقعیت و اهمیت تشکیل شهرداری ضرورت داشته باشد و لو جمعیت آن به پنج هزار نفر بالغ نباشد وزارت کشور میتواند در آن محلها دستور تشکیل انجمن و شهرداری بدهد چنانچه پس از تشکیل شهرداری در نقاط مزبور در ضمن عمل معلوم شود عوارض و صولی تکافوی هزینه شهرداری را نمی نماید و بادر نظر گرفتن وضع اقتصادی و مالی محل برای اداره امور شهرداری در آمد جدیدی نتوان تهیه نمود وزارت کشور مجاز است شهرداری این قبیل نقاط را منحل نماید.

ماده ۲) شهرداری دارای شخصیت حقوقی است.

ماده ۳) هر شهر و قصبه انجمنی خواهد داشت بنام انجمن شهر یا انجمن قصبه که اعضاء آن از طرف اهالی مستقیماً با انتخاب جمعی و رأی مخفی با کثرت نسبی برای مدت ۴ سال انتخاب میشوند و هر شهر یا قصبه برای انتخاب نمایندگان بنسبت تقریبی جمعیت بحوزهها تقسیم میشود و ساکنین هر حوزه ۳ تن نماینده برای تشکیل انجمن شهر انتخاب میکنند.

ماده ۴) نقشه تقریبی حوزه های انتخابی هر شهر یا قصبه بوسیله کمیسیون مرکب از رؤساء ادارات کشوری بریاست فرماندار یا بخشدار تهیه میشود رؤسای ادارات کشوری که بعضویت کمیسیون مزبور تعیین میشوند عبارتند از:

- ۱) رئیس دادگاه شهرستان در شهرها و رئیس دادگاه بخش در قصبات - ۲) رئیس دارائی - ۳) رئیس فرهنگ - ۴) رئیس راه - ۵) رئیس اداره کار - ۶) رئیس اداره اقتصاد
- ۷) رئیس کشاورزی - ۸) رئیس پست و تلگراف - ۹) رئیس ثبت اسناد - ۱۰) رئیس آمار و ثبت احوال - ۱۱) رئیس شهربانی - ۱۲) رئیس ژاندارمری.

عده اعضاء انجمن در شهرها و قصبات از ۷ تا ۳۰ تن بشرح ذیل خواهد بود:

- ۱) طهران ۳۰ نفر (۱۰ حوزه)
- ۲) تبریز و اصفهان و مشهد و همدان و شیراز و رشت و کرمانشاه ۲۷ نفر (۹ حوزه)
- ۳) اردبیل و قم و قزوین و اراک و یزد و اهواز و کاشان و آبادان و زنجان و کرمان و رضائیه و دزفول و بندرپهلوی ۲۱ نفر (۷ حوزه)
- ۴) بروجرد و خرمشهر و بابل و خوی و مراغه و سبزوار و سمنان و نجفآباد و قوچان و ساری ۱۵ نفر (۵ حوزه)
- ۵) سایر شهرها و قصبائیکه از ۱۰ هزار نفر بیابالا جمعیت دارد ۹ نفر (۳ حوزه)

قوانین

- ۶) نقاطی که کمتر از ده هزار نفر جمعیت دارد ۷ نفر بدون تقسیم محل بحوزه‌ها و انتخابات نقاط مزبور بطور جمعی انجام خواهد شد .
- تبصره ۱) هرگاه در تقسیم حوزه‌های انتخابی اختلافی حاصل شود باید بوزارت کشور مراجعه شود و نظر وزارت کشور قاطع خواهد بود .
- تبصره ۲) برای محلاتیکه خارج از محوطه شهر باشد هرگاه وزارت کشور لازم بداند شهرداری جداگانه تشکیل خواهد شد .
- تبصره ۳) جمعیتی که ملاک تعیین عده نمایندگان هر شهر یا قصبه است تا ۳ دوره مأخذ عمل خواهد بود پس از آن اگر اضافه یا نقصانی حاصل کند آن اضافه یا نقصان در انتخابات دوره چهارم رعایت خواهد شد .
- تبصره ۴) هرگاه یکی از ادارات مذکور در فوق در محل تشکیل نشده باشد و یک یا چند نفر از رؤسای ادارات در محل نباشند حضور سایرین برای تهیه نقشه تقریبی حوزه‌های انتخابی شهر یا قصبه کافی خواهد بود .
- ماده ۵) انتخاب‌کننده باید واجد شرایط زیر باشد :
- ۱) تابعیت ایران .
  - ۲) داشتن لااقل هجده سال تمام شمسی .
  - ۳) داشتن سواد فارسی بقدری که بتواند بنویسد .
  - ۴) توطن در محل انتخاب و یا لااقل سکونت در آن از ششماه قبل از انتخابات و یا آنکه شخصاً در آن حوزه بکسب و یا حرفه معینی اشتغال داشته باشد و در صورتیکه محل سکنی و محل کسب و یا حرفه مختلف باشد فقط محل سکنی معتبر است .
  - ۵) عدم محکومیت بجنایت یا جنحه‌ایکه موجب محرومیت از حقوق اجتماعی است .
  - ۶) محجور نبودن و عدم محکومیت به ورشکستگی بتقصیر .
- ماده ۶) انتخاب شونده باید دارای شرایط زیر باشد .
- ۱) تابعیت ایران .
  - ۲) داشتن سی سال تمام شمسی .
  - ۳) داشتن حسن شهرت در محل .
  - ۴) توانائی خواندن و نوشتن فارسی باندازه کافی .
  - ۵) لااقل سه سال ساکن شهر و یا قصبه محل انتخاب باشد :
  - ۶) عدم محرومیت از حقوق اجتماعی .
  - ۷) محجور نبودن و عدم محکومیت بورشکستگی بتقصیر .
- ماده ۷) اشخاص زیر از انتخاب شدن محرومند :
- ۱) نخست‌وزیر و وزیران و معاونین آنها در تمام کشور و استانداران و فرمانداران

قوانین

و شهرداران و بخشداران و معاونین آنها و رؤسای دادگاهها و دادستانان و بازپرسان و رؤسای ادارات درحوزه مأموریت خود .

۲) افسران و نقرات شهربانی و ژاندارمری و ارتش و همدردیان آنها از هر دسته تا موقعی که در خدمت هستند از انتخاب کردن و شدن محرومند .

۳) نمایندگان مجلسین در تمام کشور .

۴) اعضای انجمنهای ایالتی و ولایتی و اعضاء انجمن نظارت انتخابات انجمن شهر و قصبه در دوره ای که دارای این سمت هستند و کلیه کارمندان و کارگران ادارات و بنگاههای دولتی و شهرداری و بنگاههای وابسته بدولت و صاحبان دفاتر رسمی درحوزه مأموریت خود که نمیتوانند انتخاب شوند مگر اینکه قبل از اعلان انتخابات منتظر خدمت شده یا استعفاء داده باشند که در این صورت انتخاب آنان مانعی ندارد .

۵) رؤسا و اعضاء هیئت مدیره و مدیران عامل شرکتها در شهر یا قصبه ای که مرکز یا شعبه شرکت در آن واقع است حق انتخاب شدن ندارند .

تبصره ۱) چنانچه یکی از کارمندان پایه دار دولت یا شهرداری عضویت انجمن انتخاب شود مدت نمایندگی جزء سابقه خدمت او محسوب میشود .

تبصره ۲) منظور از شرکتیهای مذکور در ماده فوق شرکتیهای است که مربوط بیکی از حوائج شهر از قبیل خواربار و وسایط نقلیه و برق و آب و دارو و امثال آن باشد .

ماده ۸) از اشخاصیکه با یکدیگر قرابت نسبی یا نسبی تا درجه سوم دارند فقط آنکسی که رأی او بیشتر است میتواند عضویت بک انجمن را دارا باشد و در صورت تساوی آراء یکی از آنها بحکم قرعه معین خواهد شد و اگر قرابت پس از اتمام انتخابات و صدور اعتبارنامه معلوم گردد در نخستین جلسه انجمن شهر بحکم قرعه یکتفر ابقاء میشود و بجای شخص یا اشخاصی که بعد از آنها رأیشان بیشتر است دعوت خواهد شد .

ماده ۹) برای تعیین داوطلب ده روز قبل از دعوت اعضاء انجمن انتخابات اعلانی از طرف فرماندار یا بخشدار درحوزه انتخابیه منتشر میشود باین مضمون :

داوطلبان عضویت انجمن شهرداری باید داوطلبی خود را برای یکی از حوزهها شخصاً یا بوسیله اشخاص دیگر بفرمانداری یا بخشداری کتباً اطلاع دهند و برای اینکه داوطلب نمایندگی حوزه شناخته شوند باید پنجاه نفر در شهرهایی که متجاوز از یکصد هزار نفر جمعیت دارد و بیست و پنج نفر در شهرهایی که متجاوز از پنجاه هزار جمعیت و پانزده نفر در نقاطیکه متجاوز از پانزده هزار نفر جمعیت دارد و ده نفر در نقاطیکه از پانزده هزار نفر کمتر جمعیت دارد آنها را معرفی نمایند معرفی باید کتبی بوده و معرفی کنندگان واجد شرایط انتخاب کنندگان باشند و با ذکر شماره شناسنامه و محل صدور آن معرفی نامه را اعضاء نمایند فرماندار یا بخشدار بوسیله کمیسیون پنج نفری مقرر در ماده ۱۱ بوضع داوطلبان نمایندگی رسیدگی و پس از آن اساسی آنها را درحوزه انتخابیه اعلان میکند و رأی دهندگان در موقع رأی دادن فقط میتوانند بآنها رأی بدهند .

قوانین

تبصره - چنانچه قبل از تشکیل انجمن نظارت یک یا چند نفر از داوطلبان نمایندگی استعفا بدهند مراتب از طرف فرماندار و یا بخشدار برای اطلاع رأی دهندگان اعلام میشود داوطلب مستعفی حق استرداد استعفای خود ندارد .

ماده (۱۰) قبول مشاغل دولتی از طرف رئیس و اعضاء انجمن در حکم استعفاى آنان از عضویت انجمن خواهد بود همچنین رئیس یا اعضاء انجمن نمیتوانند ریاست و مدیریت عامل و عضویت هیئت مدیره شرکتها و بنگاههایی که مربوط بحوزه شهر یا قصبه و شهرداری است قبول نمایند و نیز یکنفر نمیتواند در آن واحد در انجمن شهر و انجمن ایالتی و یا ولایتی ریاست یا عضویت داشته باشد .

فصل دوم در تشکیل انجمن نظارت

ماده (۱۱) در شهر فرماندار و در قصبه بخشدار بلافاصله پس از انتشار اعلان داوطلبان نمایندگی کمیسیونی مرکب از خود و مأمور اول دادگستری و رئیس دارائی و رئیس فرهنگ و یکنفر از معارف اهالی شهر یا قصبه که شغلی در دوائر دولتی یا بنگاههای وابسته بدولت نداشته باشد تشکیل داده و برای حوزه انتخابیه ۲۱ نفر از طبقات هفتگانه علماء و رسته های علمی (از قبیل استادان و پزشکان و مهندسين و وکلاء دادگستری و اساتذ ان) مالکین و بازرگانان و کشاورزان و پیشه‌وران و کارگران از هر طبقه سه نفر و سه نفر از معتمدین حوزه که واجد شرایط انتخاب شدن باشند تعیین و دعوت میکنند تا آن هفت نفر از بین خود یا خارج بعنوان عضو اصلی و هفت نفر از بین خود یا خارج بعنوان عضو علی‌البدل فی المجلس برای تشکیل انجمن نظارت انتخابات با کثرت نسبی و بارأی مخفی انتخاب کنند در انتخاب مزبور حضور دوثلث از مدعوین کافی خواهد بود .

در صورتیکه یک یا چند طبقه از طبقات هفتگانه وجود نداشته باشد کسر عده هر طبقه از سایر طبقات تکمیل خواهد شد و چنانچه در بخش مأمور دادگستری نباشد یکی از مأمورین قضائی از طرف رئیس دادگستری شهرستان بمرکز بخش یا قصبه اعزام میشود و نماینده مزبور تا خاتمه کار انتخابات در محل خواهد ماند و کمیسیون پنج نفری برای نظارت در حسن جریان انتخابات جهت هر حوزه انتخابیه یکنفر نماینده طرف اعتماد تعیین خواهد کرد که در جلسات انجمن نظارت حضور داشته باشد .

در محلی که انجمن ایالتی یا ولایتی باشد دو نفر از اعضاء انجمن با انتخاب انجمن ایالتی یا ولایتی جزء انجمن نظارت خواهند بود و بنابراین مدعوین فقط پنج نفر را انتخاب میکنند و هفت نفر هم برای عضویت علی‌البدل انتخاب میشود .

تبصره ۱ - در شهرها و قصباتی که بر طبق بند ۵ از ماده ۴ بحوزه تقسیم میشوند هر گاه دعوت ۲۴ نفر طبقات هفتگانه و معتمدین حوزه بمنظور انتخاب انجمن نظارت متعسر باشد کمیسیون میتواند بشکل یک انجمن نظارت بر طبق ماده ۱۱ برای یک حوزه آکتفا نموده و برای سایر حوزه‌ها هفت نفر از معتمدین حوزه را که واجد شرایط انتخاب شدن باشند برای تشکیل انجمن نظارت آن حوزه دعوت نماید .

فوانین

تبصره ۲) در نقاطیکه دادگستری یا دارائی یا فرهنگ نباشد بجای مأمور اول دادگستری یا رئیس دارائی یا رئیس فرهنگ از معتمدین و معاریف شهر برای تشکیل کمیسیون ه نفری دعوت میشود تاوظائف مقررہ را انجام دهند .

تبصره ۳ - حضور هر پنج نفاعضاء در کمیسیون مذکور در این ماده ضروری است و اخذ تصمیمات بدون حضور یکی از اعضاء قانونی نخواهد بود .

ماده ۱۲) کسانیکه داوطلب نمایندگی هستند نمیتوانند جزء مدعوین طبقات هفتگانه و معتمدین محل وانجمن نظارت وشعب آن باشند ولی هر داوطلب میتواند برای نظارت در اخذ و قرائت آراء نمایندهای بانجمن نظارت وشعب معرفی نماید .

ماده ۱۳) کسانیکه برای عضویت انجمن نظارت انتخاب میشوند بلافاصله تحت ریاست سمن ترین اعضاء تشکیل جلسه داده یک رئیس و یک نایب رئیس و لااقل سه منشی از بین خود بارای مخفی و باکثرت انتخاب مینمایند نظم جلسات انجمن با رئیس و درغیاب رئیس بانایب رئیس خواهد بود ونوشتن صورتجلسات بعهدہ منشیها است .

ماده ۱۴) انتخاب رئیس و نایب رئیس فردی است و باکثرت تام خواهد بود ودرصورت عدم حصول اکثریت تام دفعه دوم انتخاب باکثرت نسبی صورت میگیرد انتخاب سه نفر منشی جمعی و باکثرت نسبی است .

ماده ۱۵) برای تسهیل و تسریع در امر انتخابات انجمنهای نظارت حوزه انتخابیه مکلفند بتعداد لازم شعب فرعی جداگانه مرکب از ه نفر از اهالی همان محل که واجد شرایط انتخاب شدن باشند تشکیل داده انتخاب حوزه های فرعی را انجام دهند .

تبصره - ترتیب شعب انجمن باید طوری داده شود که برای هر پنج هزار نفر جمعیت شعبه ای تشکیل شود .

ماده ۱۶) ورود در محوطه انتخابات با هر نوع اسلحه سرد و گرم جز برای مأمورین انتظامی ممنوع است کسانیکه برخلاف نظم ومقررات رفتار نمایند بامر رئیس بوسیله مأمورین انتظامی از انجمن خارج و درصورت لزوم بمراجع قانونی تسلیم خواهند شد .

ماده ۱۷) انجمن نظارت وشعب آن غیر قابل انحلال است مگر آنکه اسباب تعطیل و تمویق انتخابات را فراهم کنند و یا برخلاف وظائفی که برطبق این لایحه قانونی بعهدہ انجمن گذاشته شده عمل نمایند در اینصورت اگر انحلال از طرف شعبه باشد بنا بر نظر اکثریت انجمن یا موافقت فرماندار یا بخشدار شعبه مزبور را منحل مینمایند و اگر از طرف انجمن باشد فرماندار یا بخشدار باموافقت کمیسیون ه نفری و در ضمن تنظیم صورت مجلس که حاکی از دلائل انحلال و کیفیت انحلال در انجمن باشد اعضاء علی البدل را برای ادامه امر انتخابات دعوت بنماید و در صورتیکه از آن اقدام نیز نتیجه حاصل نشود بترتیب مقرر در ماده ۱۶ اعضاء جدیدی برای تشکیل انجمن نظارت معین خواهد شد .

ماده ۱۸) هر گاه در اثناء جریان انتخابات یک یا چند نفر از اعضاء انجمن در آمدن

قوانین

بجلاسات تعلق ویا از حضور استتکاف نمایند مادام که اکثریت باقی است جریان امر تعقیب وعضو یااعضاء مذکور اخطار میشود که حضور یابند چنانچه عضوی تاجلسه پس از اخطار در استتکاف و تعلق خود باقی باشد انجمن با اطلاع فرماندار یا بخشدار یک یا چند نفر از اعضاء علی البدل را بحکم قرعه برای عضویت انجمن دعوت مینماید اگر اکثریت اعضاء انجمن نظارت از حضور در انجمن استتکاف نمایند یا پس از ختم انتخابات از دادن اعتبارنامه خود داری کنند فرماندار یا بخشدار علل و موجبات آنرا تحقیق و در رفع محذور اهتمام مینماید و در صورتیکه اهتمام فرماندار مؤثر نشود و اکثریت اعضاء انجمن یا تمام اعضاء انجمن اعم از اصلی و علی البدل همچنان استتکاف واستعفا نمایند و یا بواسطه فقدان اکثریت منجر بانحلال شود کمیسیون مقرر در ماده ۱۱ در تجدید اعضاء انجمن نظارت اقدام مینماید و اشخاصی که موجبات تعطیل و تمویق و انحلال انجمن را فراهم کرده باشند بر طبق ماده ۸۴ این لایحه قانونی مورد تعقیب قرار خواهند گرفت .

ماده ۱۹) همینکه انجمنهای نظارت شهر یا قصبه محل انتخابات تشکیل شدند و در صورت لزوم شعب خود را تعیین نمودند هر یک از انجمنها اعلانی ترتیب داده ونسبت با اهمیت محل از سه تا پنج روز قبل از شروع باخذ رأی آنرا در تمام حوزه مربوط بخود منتشر میسازند و اعلان مزبور حاوی مطالب ذیل خواهد بود :

۱ - محل انعقاد انجمن و شعب آن و ساعات اخذ رأی که باید در تمام حوزه ها در یکروز جمعه بعمل آید و کمتر از شش ساعت و بیش از هشت ساعت نباشد ساعات اخذ آراء از ساعت ۸ صبح الی دوازده و بقیه از ساعت چهارده تا خاتمه مدت خواهد بود .

۲ - شرایط انتخاب کنندگان .

۳ - عده نمایندگان که باید در آن حوزه انتخاب شوند .

۴ - اساسی داوطلبان آن حوزه که قبلاً کمیسیون ۵ نفری بوضع آنها رسیده گی نموده و اساسی آنها اعلان شده است .

ماده ۲۰) رأی باید مخفی باشد و همینکه رأی دهنده باطابق انجمن یا شعبه وارد وجود شرایط رأی دادن در او تشخیص داده شد باید رأی خود را شخصاً روی یک برگ از اوراقی که برای اینکار تهیه شده و در انجمن یا و تسلیم میشود بنویسد و در حضور انجمن در صندوق انداخته خارج شود .

شناسنامه رأی دهنده که باید دارای عکس باشد پس از ثبت در دفتر انجمن مهر و بوی پس داده میشود .

ماده ۲۱) در پایان آخرین ساعتی که برای اخذ رأی معین گردیده است در ورودی انجمن یا شعبه بسته میشود اگر عده ای از آنان که حق رأی دادن دارند در داخل محل حاضر باشند رأی خود را بترتیب مذکور در صندوق انداخته و انجمن یا شعبه برای گرفتن خاتمه میدهد و بعد از آن دیگر از کسی رأی قبول نمیشود .

قوانین

ماده (۲۲) اگر از انتخاب کنندگان و انتخاب شوندگان کسی در حین جریان انتخاب شکایت داشته باشد این امر مانع انجام انتخابات نخواهد شد ولی شرح آن باید در صورت مجلس نوشته شود .

ماده (۲۳) پس از ختم اخذ آراء انجمن مکلف است بلافاصله آراء را شماره و قرائت کند و مادامیکه نتیجه استخراج آراء معلوم نشود حق تعطیل ندارد منشی مکلف است صورت مجلسی از نتیجه آراء قرائت شده تنظیم کند و پس از آنکه صورت مجلس بامضاء رئیس و اعضاء انجمن رسید نتیجه بلافاصله باید بوسیله فرماندار یا بخشدار اعلام شود .

ماده (۲۴) اوراق رأی را باید یک یک یکی از اعضاء بصوت بلند خوانده به یکنفر دیگر از اعضاء بدهد که علامت قرائت گذاشته شود و سه نفر دیگر از اعضاء اسامی را بر تریبی که خوانده میشود در دفتری که برای اینکار اختصاص داده شده ثبت مینمایند . از اوراق رأی آنچه سفید و یاداری اسامی لا یقرء باشد یا اینکه انتخاب شده در آن درست معرفی نشده باشد یا اسم کسی که معرفی نشده در آن نوشته باشد و یا نام انتخاب کننده را داشته باشد باطل و عیناً ضمیمه صورت مجلس میشود .

هر گاه در اوراق رأی علاوه بر عده ای که باید انتخاب شوند اسامی اضافه نوشته شده باشد عده زاید از آخر ورقه خوانده نمیشود .

ماده (۲۵) در حوزه هائیکه بر طبق ماده ۱۵ برای تسریع اخذ رأی شعب انجمن در آن حوزه ها تشکیل میگردد صورت مجلس استخراج آراء هر شعبه در ورقه مخصوص با ذکر اسامی وعده آراء هر یک از اشخاصی که رأی دارند نوشته شده و اعضاء شعبه آن را امضاء مینمایند و بانضمام اوراق لازمه در پاکتی که لاک شده و ب مهر شعبه رسیده باشد بانجمن نظارت فرستاده میشود اسامی مندرج در صورت مجلس شعب با آرائیکه انجمن نظارت استخراج کرده در ورقه جدا گانه جمع و کسبیکه از مجموع آراء حائز اکثریت باشد معلوم میگردد اوراق رأی هر حوزه تا گذشتن مدت اعتراض و خاتمه رسیدگی در صندوق انجمن که لاک میشود و ب مهر اعضاء میرسد باقی مینماند و پس از گذشتن مدت اعتراض با حضور عده ای از رأی دهندگان آنها را معدوم میسازند (باستثناء آنچه در مواد قبل ذکر شده و باید ضمیمه صورت مجلس باشد) انجمن نظارت حق معدوم کردن و سوزاندن آراء را قبل از گذشتن مدت اعتراض و پایان رسیدگی در انجمن شهر ندارد .

ماده (۲۶) در ضمن انتشار صورت منتخبین انجمن نظارت تاریخ قبول شکایات را که باید از فرادای همانروز شروع شود تعیین و اگر از انتخاب کنندگان و یا انتخاب شوندگان کسی از جریان انتخابات شکایت داشته باشد در ظرف یک هفته باطلاع انجمن نظارت میرساند و انجمن نظارت بعد از انقضای یک هفته دیگر شکایتی نمیدیرد و منتهی در ظرف یک هفته بشکایات واصله با حضور کمیسیون پنج نفری رسیدگی میکند در صورتیکه شکایت وارد باشد و ثابت شود که در انتخابات اعمالی برخلاف قانون صورت گرفته و یا مستخب دارای شرایط مقرر در ماده شش نیست مراتب را در صورت مجلس ذکر میکند و آنرا بوسیله فرماندار یا بخشدار

فصلین

بوزارت کشور اعلام مینماید و آن وزارتخانه بلافاصله ترتیب تجدید انتخابات مستحب و یا مستعجلی را که مردود شناخته شده‌اند می‌دهد.

شاکیان در انتخابات در صورتیکه بارسیدگی انجمن نظارت رفع شکایاتشان نشده باشد میتوانند در ظرف یک هفته پس از تشکیل انجمن شهر شکایت خود را بانجمن مزبور تسلیم نمایند و انجمن شهر نسبت بپرونده مورد شکایت بدون حضور نماینده‌ای که انتخاب او مورد شکایت است بموضوع رسیدگی و تصمیم مقتضی اتخاذ خواهد کرد.

ماده (۲۷) کسانی که بعضویت انجمن شهر انتخاب میشوند باید اعتبارنامه با مضامین انجمن نظارت و اعضاء کمیسیون ۵ نفری در دست داشته باشند و آنرا بدقت شهرداری و در صورت نبودن شهرداری بدقت فرمانداری یا بخشداری بدهند و رونوشت آنرا بگیرند. کمیسیون مزبور همچنین اعضاء انجمن نباید بدون عذر موجه در صدور اعتبارنامه تأخیر کند والا با آنها برطبق ماده ۸۴ رفتار خواهد شد.

ماده (۲۸) منشی انجمن نظارت صورت مجلس انتخابات را در سه نسخه حاضر کرده با مضامین فرماندار یا بخشدار و اعضاء انجمن نظارت میرساند.

یک نسخه در فرمانداری یا بخشداری ضبط میشود و یک نسخه بوسیله فرماندار یا بخشدار بوزارت کشور ارسال میشود نسخه سوم با کتابچه ثبت اسامی در انجمن ولایتی و در صورت نبودن انجمن ولایتی در انجمن شهر ضبط میگردد.

فصل سوم در تشکیل انجمن

ماده (۲۹) بمحض اینکه انتخابات خاتمه یافت و اعتبارنامه دوئلت از عهده نمایندگان صادر و بانها داده شد فرماندار و یا بخشدار مکلف است در ظرف مدت یک هفته وسائل تشکیل انجمن را فراهم سازد جلسات انجمن تا خاتمه رسیدگی با اعتبارنامه دوئلت از نمایندگان تحت ریاست موقتی مسن‌ترین اعضاء و بمنشیگری ۲ نفر از جوانترین اعضاء تشکیل می‌شود انجمن پس از تعیین هیئت رئیسه موقت منتهی در ظرف ۱۵ روز بشکایات مربوط بجزریان انتخابات رسیدگی و تصمیم لازم اتخاذ خواهد کرد پس از خاتمه رسیدگی اقدام بان انتخاب هیئت رئیسه دائم خواهد شد بدین ترتیب که یک رئیس و یک نایب رئیس و دو منشی بارأی مخفی و با اکثریت تام و هر گاه اکثریت تام حاصل نشد دفعه دوم با اکثریت نسبی برای یک سال انتخاب میشوند.

هر گاه در مورد انتخاب رئیس تساوی آراء حاصل شود مسن‌ترین آنها برباست انتخاب خواهد شد و در مورد سایرین انتخاب تجدید میشود.

تبصره - تجدید انتخاب رئیس و نایب رئیس و منشی‌ها در انقضای مدت یکسال بلامانع است.

ماده (۳۰) نظم جلسات بارتیس و در غیاب او یا نایب رئیس است و کسانی که

قوانین

مخل نظم باشند باسر رئیس اخراج میشوند و در صورت وقوع جرم مرتکب با صورت مجلس بمراجع قانونی تسلیم میگردد .

ماده ۳۱) برای رسمیت جلسات لا اقل حضور دوثلث از کلیه اعضاء لازم است و تصمیماتشان باکثريت بیش از نصف حاضرین معتبر است و در صورت تساوی آراء رأی طرفی که رئیس باآن موافقت دارد مناط اعتبار است هر گاه برای مذاکره واخذ رأی درمطلبی عده لازم درجلسه حاضر تشدند درجلسه بعد برای طرح همان مطلب حضور نصف بعلاوه یک کلیه اعضاء کافی خواهد بود ولی درمسائل مهم ازقبیل تصویب بودجه و تغییر نقشه شهر و احداث خیابان و لوئه کشی آب و ساختن زیرآبها و وضع عوارض و امور مشابه باآن لاقل حضور دوثلث لازم است عده دوثلث و نصف بعلاوه یک ازعدهای است که بموجب ماده ۴ این قانون بایستی انتخاب شده باشند .

تبصره ۱ - نسبت بانجمنهاییکه بموجب قانون مصوب ۲۸/۵/۴ تشکیل گردیده حضور عده دوثلث و نصف بعلاوه یک ازعدهای است که بموجب قانون سابق انتخاب شده اند .

تبصره ۲ - هر گاه یک یاچند تن ازاعضاء پس از حضور در انجمن و رسمیت یافتن آن برای جلو گیری از انجام تکالیف و وظائف مقرر که برطبق این لایحه قانونی برای انجمنها تعیین گردیده جلسه را بقصد ازاکثريت انداختن ترك کنند درحکم غایب درآن جلسه محسوب خواهند شد .

ماده ۳۲) عضویت انجمن افتخاری و بدون حقوق است چنانچه عضوی بدون عذر موجه دوجلسه متوالی یسه جلسه متناوب درسه ماه غیبت نمود مستعفی محسوب میشود و از شخصی که در فهرست منتخبین حائز اکثریت و واجد شرایط باشد دعوت بعمل میآید و در صورت تساوی آراء عضو منظور بقیده قرعه تعیین خواهد شد و در مورد فوت یا استعفاء تعیین جانشین بطریق فوق بعمل میآید و در صورتیکه بعد از عضو متوفی و یا استعفی شخص دیگری صاحب رأی نباشد از همان حوزه تجدید انتخاب صورت میگردد .

تبصره - چنانچه یکی از نمایندگان از عضویت انجمن شهر و باقصد استعفاء بدهد استعفانابه در اولین جلسه انجمن قرائت شده و قطعی تلقی میگردد .

ماده ۳۳) بعد از تعیین هیئت رئیسه در جلسه رسمی و علنی رئیس و اعضاء انجمن قسم یاد خواهند کرد که وظائف خود را مطابق قانون باکمال راستی و درستی انجام دهند همچنین در هر موقع که عضو جدیدی وارد انجمن شود آن عضو در اولین جلسه انجمن قسم یاد خواهد نمود .

متن قسم نامه : اعضاء کنندگان زیر خداوند را بشهادت میطلبیم و بقرآن مجید قسم یاد میکنیم که در انجام وظائف قانونی خود سعی بوده مادام که در انجمن شهر عضویت داریم با نهایت جد و جهد و رعایت صرفه و صلاح در پیشرفت امور شهر و شهرداری اهتمام نمائیم

ماده ۳۴) انجمن شهر ماهی دوبار در محل شهرداری تشکیل میشود مگر اینکه

قوانین

تشکیل جلسه بیش از ماهی دو دفعه ضرورت داشته باشد تشکیل جلسه فوق العاده موقوف بنظر رئیس انجمن یا تقاضای کتبی سه نفر از اعضاء انجمن یا تقاضای کتبی شهردار یا فرماندار یا بخشدار خواهد بود جلسات انجمن در غیر محل و موعد مقرر رسمیت نداشته و تصمیماتش معتبر نخواهد بود .

ماده (۳۵) شهرداری موظف است تا آخر دیماه هر سال بودجه سال بعد را بانجمن پیشنهاد نموده و انجمن قبل از اسفند هر سال باید آنرا رسیدگی کند و بتصویب برساند و همچنین شهردار موظف است تفریق بودجه هر سال را تا آخر اردیبهشت سال بعد بانجمن تقدیم کند و انجمن نیز باید تا آخر خرداد ماه سال بعد آنرا رسیدگی نموده بتصویب برساند و نسخه‌ای از بودجه مصوب را بوسیله فرماندار یا بخشدار بوزارت کشور ارسال دارد وزارت کشور میتواند هر گاه مقتضی بداند شخص یا هیئتی را برای ممیزی حساب شهرداری مأمور کند و شهردار موظف است مساعدت کامل نموده و اطلاعات و مدارک لازم را باختیار آنان بگذارد .

ماده (۳۶) جلسات انجمن علنی و حضور مستمع مجاز خواهد بود ولی بتقاضای شهردار یا فرماندار یا بخشدار و موافقت ثلث اعضاء حاضر ممکن است جلسه سری تشکیل شود رأی در جلسات انجمن علنی است و با بلند کردن دست یا باورقه اخذ میشود ولی بتقاضای ثلث اعضاء حاضر ممکن است رأی مخفی گرفته شود مگر در امور مالی لیکن در انتخابات حتماً باید رأی مخفی گرفته شود .

ماده (۳۷) نسبت ببودجه پرستلی و هزینه اداری که از طرف شهرداری بانجمن پیشنهاد میگردد اعضاء انجمن حق پیشنهاد اضافه هزینه اداری و پرستلی ندارند .

ماده (۳۸) صورت مذاکرات و تصمیمات هر جلسه انجمن با تاریخ در دفتر مخصوصی که صفحات آن دارای شماره ترتیب باشد ثبت میشود و در موقع رسمیت یافتن جلسات بدو منشای انجمن صورت حاضرین و غائبین را در دفتر قید و یعداً سایر تصمیمات انجمن نوشته میشود هر یک از اعضاء حاضر انجمن که صورتمجلس فاقد امضاء او باشد در آن جلسه غایب محسوب است از طرف رئیس انجمن بعضو غائب اخطار خواهد شد تا در صورت تکرار غیبت بر طبق ماده ۳۲ با او رفتار شود .

فصل چهارم در تشکیل شهرداری

ماده (۳۹) انجمن شهر پس از رسمیت یافتن بلافاصله یک نفر از بین اعضاء خود یا خارج از انجمن بارأی مخفی و اکثریت تام و در صورتیکه دفعه اول اکثریت تام حاصل نشود دفعه دوم با اکثریت نسبی برای ریاست شهرداری بمدت دو سال انتخاب و بوسیله فرماندار بوزارت کشور معرفی میکند .

انجمن قبل از انتخاب شهردار بهیچ اسری نمیتواند مداخله نماید . در تصبات شهردار از طریق بخشداری بوسیله فرماندار بوزارت کشور معرفی میشود چنانچه از اعضاء انجمن کسی بعنوان شهردار انتخاب شد و قبول نمود از عضویت انجمن شهر مستعفی شناخته

قوانین

میشود و نفر بعداز همان حوزه که او در آن حائز اکثریت بوده بجای او عضو انجمن شهر خواهد شد و در صورتیکه بعداز او شخص دیگری صاحب رأی نباشد برای تعیین جانشین او از همان حوزه تجدید انتخاب بعمل میآید .

تبصره - اشخاصی که از خارج از اعضاء انجمن بسمت شهردار انتخاب میشوند باید واجد شرایط مقرر در ماده ۶ این لایحه قانونی باشند .

ماده ۴۰) هرگاه یکی از کارمندان ادارات از طرف انجمن برای تصدی شهرداری پیشنهاد شود و خود او راضی باشد اداره متبوع او مکلف است که با انتقال او موافقت کند .

ماده ۴۱) شهرداران پس از پیشنهاد شدن از طرف انجمن بمعرفی فرمانداران و حکم وزارت کشور منصوب میشوند برای شهردار تهران و شهرداریهای مراکز استان و شهرهاییکه بیش از یکصد هزار نفر جمعیت دارد به پیشنهاد وزارت کشور فرمان همایونی صادر خواهد شد .

تبصره - در صورتیکه وزارت کشور انتصاب شخصی را که انجمن برای ریاست شهرداری پیشنهاد کرده است از نظر مقتضیات محل مصلحت نداند انجمن شهر ملزم خواهد بود شخص دیگری را که از حیث شهرت و صلاحیت مورد موافقت انجمن و وزارت کشور باشد انتخاب و بوسیله فرماندار یا بخشدار بوزارت کشور معرفی نماید .

ماده ۴۲) در صورتیکه شهردار از این مستخدمین رسمی انتخاب شده باشد و کسور باز نشستگی خود را بصندوق تقاعد بپردازد مدت خدمت او در شهرداری جزء سابقه خدمت او محسوب خواهد شد و همچنین سایر مستخدمین رسمی که در شهرداری مشغول خدمت هستند در صورتیکه کسور تقاعد خود را مطابق مقررات قوانین باز نشستگی و استخدام کشوری بپردازند مشمول قوانین استخدامی کشوری خواهند بود .

ماده ۴۳) نسبت بشهردارها و اعضاء شهرداری که سابقه خدمت رسمی ندارند در صورتیکه از خدمت شهرداری معاف شوند وزارت کشور هیچگونه تعهدی نخواهد داشت .

ماده ۴۴) حقوق سالیانه شهرداری در شهرداریهای که درآمد سالیانه آن تا یکمیلیون ریال باشد نباید حداکثر از ۷ درصد تجاوز نماید .

شهرداریهاییکه تا ۲ میلیون ریال علاوه برسبلغ مذکور درآمد دارند ۲ درصد نسبت بمآزاد و از دو میلیون ریال تا ۵ میلیون ریال علاوه برسبلغ مذکور یک درصد نسبت بمآزاد و به همین نحو از ۵ میلیون ریال بالا درصد نسبت بمآزاد خواهد بود و بهر صورت جمع حقوق و مزایای شهرداران نباید از حقوق یک وزیر تجاوز کند .

تبصره - تعیین حقوق و مزایای شهرداران بمآخذ درآمد وصولی سال قبل شهرداری مربوط بشخصی و با حکم وزارت کشور خواهد بود .

ماده ۴۵) حقوق شهردار و کارمندان شهرداری اعم از پزشگان و مستخدمین با پایه و جزء و غیره و منتظرین خدمت بجز مأمورین رفت و روبر و آتش نشانی و مأمورین

قوانین

جزء بهداری و مأمورین جزء آبیاری در موقع تنظیم بودجه سالیانه نسبت بشهرداریهاییکه درآمد غیر وصولی آنها تا یکمیلیون ریال است نباید از ۲۰ درصد تجاوز نماید و حداکثر بودجه کارگزینی از یکمیلیون تاده میلیون ریال صدی ۲۰ نسبت بمآزاد واز ده میلیون ریال بیلا صدی ۱۵ نسبت بمآزاد خواهد بود .

تبصره - شهرداریها مکلفند معادل ۵ درصد از اعتبارات کارگزینی را برای پرداخت حقوق منتظرین خدمت منظور نمایند .

ماده ۴۶ (در صورتیکه انجمن شهر احتیاج باستخدام متخصصین خارجی داشته باشد بوزارت کشور مراجعه خواهد کرد تا بر طبق مقررات مربوطه رفتار شود .

ماده ۴۷ (چنانچه یک یا چند نفر از اعضاء انجمن شهر عملیات شهرداریا اعتراض و یا ایرادی داشته باشند باید مطلب را کتباً بصورت استیضاح باطلاع رئیس انجمن برسانند . رئیس آنرا در جلسه فوق العاده انجمن قرائت خواهد کرد و شهردار موظف است در جلسه عادی یا فوق العاده انجمن برای جواب استیضاح حضور بهم رساند فاصله طرح استیضاح باتشکیل جلسه عادی یا فوق العاده مذکور که از طرف رئیس انجمن تعیین خواهد شد نباید از ۱۰ روز تجاوز نماید انجمن پس از طرح استیضاح و جواب شهردار رأی مثبت یا منفی خواهد داد در صورتی که انجمن با اکثریت تام رأی منفی بدهد شهردار از همان تاریخ بلافاصله از شغل خود برکنار و از طرف انجمن فوراً بر طبق ماده ۳۹ اقدام باتنخاب شهردار خواهد شد در فاصله بین صدور رأی عدم اعتماد در عزل شهردار تا صدور حکم شهردار جدید از طرف وزارت کشور معاون شهرداری و در صورت نبودن معاون کارمند مقدم تحت نظر انجمن عهده دار و مسئول اداره امور شهرداری خواهد بود .

ماده ۴۸ (شهرداری هائی که بودجه آن اقتضاء کند یک معاون که در امور اداری و شهرداری بصیر باشد پیشنهاد شهردار و تصویب انجمن معین میشود و اگر بودجه شهرداری تکافو نکند عضوی که از لحاظ مشاغل اداری مقدم باشد سمت معاونت شهردار را خواهد داشت .

حکم معاونت شهرداری هائی که شهردار آن بفرمان همایونی منصوب میشود باضفاء وزیر کشور صادر و در نقاطی که شهردار بحکم وزارت کشور منصوب میشود حکم معاونت از طرف فرماندار محل صادر میشود .

ماده ۴۹ (در صورتی که تصمیم انجمن یا قوانین موضوعه و تصمیمات دولت تناقض پیدا کند و یا خارج از حدود و وظائف انجمن باشد و یا آنکه بعضی از اعضاء انجمن شخصاً یا بنمایندگی در آن تصمیم ذینفع باشند و در رأی شرکت کرده باشند و یا آنکه انجمن در غیر موعد و یا در غیر محل رسمی تشکیل شده باشد فرماندار یا بخشدار بانجمن تذکر خواهد داد که در تصمیم متخذه تجدید نظر شود چنانچه در نتیجه رسیدگی رفع اعتراض نشد بانجمن ولایتی و در صورت نبودن انجمن ولایتی بوزارت کشور مراجعه میشود و اتخاذ تصمیم قاطع بانجمن ولایتی یا بوزارت کشور خواهد بود .

فصل اولین

ماده ۵۰) استاندار یا فرماندار حق بازرسی و رسیدگی به شهرداری و ادارات تابعه آن را دارد .

استاندار و فرماندار هرگاه در اعمال شهرداری تخلف یا عمل قابل اعتراضی مشاهده کنند مکلفند به شهرداری کتباً تذکر دهند و در صورتی که شهرداری متقاعد نشود موضوع باید بانجمن شهر اظهار شود چنانچه انجمن شهر با شهرداری هم رأی شد و دلایل آن ها استاندار یا فرماندار را قانع نکرد موضوع بوزارت کشور گزارش خواهد شد و نظر وزارت کشور برای شهرداری لازم الاجراء است لیکن انجمن شهر میتواند بوسیله وزارت کشور بکمیسونی مرکب از اعضاء مجلس شورای ملی و سنا بعده متساوی شکایت کند و رأی آن ها را خواستار شود .

فصل پنجم در وظائف انجمن

ماده ۵۱) وظائف انجمن بقرار ذیل است :

۱) نظارت در حسن اداره و حفظ سرمایه و دارائی نقدی و جنسی و اموال منقول و غیر منقول متعلق بشهر یا قصبه و همچنین نظارت در حساب درآمد و هزینه آنها .

برای اینکه نظارت انجمن دقیقاً بعمل آید بنا بر احتیاج یک یا ۲ نفر از اعضاء انجمن برای نظارت در امور مالی با کثرت تام انتخاب میشوند و حق الزحمه متناسبی پیشنهاد شهردار و تصویب انجمن برای آنها تعیین خواهد شد .

۲) تصویب بودجه سالانه و اصلاح بودجه و متمم بودجه شهرداری و نگاههای وابسته به شهرداری و تصویب برنامه ساختمانی که از طرف شهرداری پیشنهاد میشود و تصویب لایحه تفریح بودجه .

۳) تصویب معاملات و نظارت در آنها اعم از خرید و فروش و مقاطعه و اجاره و استجاره بنام شهر و با در نظر گرفتن صرفه و صلاح و ابراعت اصول مناقصه و مزایده .

۴) مراقبت در اقامه و جریان کلیه دعاوی مربوطه به شهرداری .

۵) رفع اختلافات منصفی در صورت مراجعه از طرف شهرداری یا اصناف جزء در مواردی که موضوع جنبه حقوقی نداشته باشد .

۶) مراقبت در اجراء وظائف شهرداری در امور بهداشت حوزه شهر و نظارت در امور بیمارستانها و پرورشگاهها و سایر مؤسساتی که از طرف شهرداری ایجاد میشود .

۷) اظهار نظر برای تشریک مساعی شهرداری در دایر کردن نمایشگاه های کشاورزی و هنری و بازرگانی و غیره با ادارات و نگاههای مربوط .

۸) تصویب لوایح برقراری یا الغاء عوارض شهر و همچنین تغییر نوع و میزان آن

۹) تصویب آئین نامه های پیشنهادی شهرداری پس از رسیدگی بآنها .

قوانین

- ۱۰) مراقبت برای ایجاد رختشوی خانه های عمومی و آبریزها و گورستان و مرده شوی خانه و حمل اموات مطابق اصول بهداشت.
- ۱۱) نظارت در امور تماشاخانه و سینما و امثال آن و همچنین تدوین مقررات مخصوص برای حسن ترتیب و نظافت و بهداشت این قبیل مؤسسات برطبق پیشنهاد شهرداری و اتخاذ تدابیر احتیاطی برای جلوگیری از مخاطرات حریق و امثال آن.
- ۱۲) وضع مقررات و نظارت در حفر مجری برای فاضل آب شهر یا لوله آب بایرق و تصویب قراردادهای مربوط بانها.
- ۱۳) ایجاد یا اجازه تهیه وسائل اتوبوسرانی و بایرق برای شهر از طریق تأسیس شرکتها و مؤسسات و سایر نیازمندیهای عمومی با رعایت قوانین کشور.
- ۱۴) مراقبت در فراوانی و ارزانی خواربار و اقدام در تأمین و توزیع مواد غذایی در مواقع لازم مخصوصاً بهنگام قحطی و پیش بینی و جلوگیری از کمیابی خواربار و تهیه میدانهای عمومی برای خرید و فروش خوار بار و همچنین نظارت در صحت اوزان و مقادیر و مقیاسها و ملزم ساختن اصناف به الصاق برگه قیمت بر روی اجناس.
- ۱۵) تصویب نرخ کرایه وسایط نقلیه در شهر با جلب نظر شهربانی.
- ۱۶) تصویب مقررات برای تنظیم آبهای شهری و اجاره و استجاره آبهاییکه برای مصرف شهر ضروریست با رعایت قوانین و مقررات و جلوگیری از تجاوز بقنوات شهری.
- ۱۷) موافقت با ایجاد و توسعه معابر و خیابان و میدانها و باغهای عمومی برطبق مقررات قانون توسعه معابر.
- ۱۸) اظهار نظر نسبت بموضوعاتیکه از طرف مقامات دولتی ارجاع می شود.
- ۱۹) تصویب مقررات لازم برای اراضی غیر محصور شهر از نظر بهداشت و آسایش عمومی و عمران و زیبائی شهر.
- ۲۰) تشریک مساعی در نظارت در بیمارستانها و دبستانها و کلاسهای اکابر و کودکستان و باغهای کودکان و سایر مؤسسات عام المنفعه با شهرداری و اظهار نظر در تأسیس مؤسسات مزبور از طرف شهرداری در حدود توانائی مالی و همچنین وضع مقررات بهداشتی و فنی برای بنگاه های خیریه ایکه از طرف شرکتهای افراد تأسیس میگردد.
- ۲۱) تصویب پرداخت یا قبول اعانه از طرف شهرداری.
- ماده ۵۲ - انجمن شهری یا هر یک از اعضاء آن حق ندارند در نصب و عزل اعضاء شهرداری مداخله کنند یا بکارمندان شهرداری مستقیماً دستور بدهند.
- هر گاه رسیدگی باسری ضرورت حاصل کند انجمن شهر یا اعضاء آن بوسیله شهردار اقدام خواهند کرد.
- ماده ۵۳ - هر گاه اعضاء انجمن یا شهردارن غیر کارمند دولت مرتکب جرائم

قوانین

مذکور در قانون اصلاح ماده ۱۹ اصلاحی قانون کیفر عمومی مصوب کمیسیون قوانین دادگستری مورخ هفتم تیرماه ۲۸ شوند مانند کارمندان دولت درباره آنها عمل خواهد شد.

در صورتیکه عضوانجمن بارتکاب اعمال زیر متهم گردد و مورد تعقیب دادسرا قرار گیرد پس از صدور ادعاینامه دادستان از عضویت انجمن معلق و در صورت ثبوت جرم علاوه بر مجازاتیکه در قوانین برای اینگونه اعمال مقرر است مرتکب برای دو دوره از حق عضویت انجمن محروم میگردد:

۱) در مورد تبانی با مقاطعه کاران و اشخاص طرف معامله با شهرداری اعم از این که تبانی مستقیم باشد یا مع الواسطه.

۲) در مورد اعمال اغراض شخصی در کارهای شهرداری که بالتبلیغ باعث اختلال امور و موجب زیان شهر و شهرداری شود.

تبصره) رسیدگی در دو مورد اخیر در دادگاهها خارج از نوبت و فوری بعمل خواهد آمد.

ماده ۵۴ - شهردار مکلف است مصوبات انجمن را بلافاصله اعلان نماید چنانچه استاندار یا فرماندار یا بخشدار نسبت به مصوبات انجمن اعتراض داشته باشند می توانند در ظرف ده روز از تاریخ اعلان نظر خود را بانجمن اظهار و تقاضای تجدید نظر نمایند و در صورتیکه انجمن در رأی خود باقی بماند معترض میتواند بانجمن ایالتی یا ولایتی و در صورت نبودن انجمن های مزبور بوزارت کشور مراجعه کند و رفع اختلاف را بخواهد انجمن ایالتی یا ولایتی و یا وزارت کشور منتهی در ظرف پانزده روز نظر خود را اعلام می نماید. اجراء مصوبات انجمن که مورد اعتراض واقع شده تا صدور رأی نهائی متوقف میماند.

تبصره ۱) هر گاه فرماندار یا بخشدار اعتراض به مصوبات انجمن نداشته باشند باید فوراً موافقت خود را بانجمن اعلام دارند

تبصره ۲) تصمیمات انجمن شهر باید بوسیله شهرداری فرماندار یا بخشدار اعلام و آنچه که ضرورت داشته باشد در جراید محلی یا بوسیله انتشار و الصاق آگهی با اطلاع عموم برساند.

ماده ۵۵) در صورتیکه وزارت کشور بجهانی بقاء انجمنی را مقتضی نداند مراتب در هیئت وزیران مطرح و در صورت تصویب دستور انحلال انجمن را صادر و مطابق ماده ۱۱ در تجدید انتخاب اعضاء انجمن اقدام خواهد نمود.

فصل ششم در وظائف شهرداری

ماده ۵۶ - وظائف شهرداری بشرح ذیل است.
۱) ایجاد خیابان ها و کوچه و میدانها و باغهای عمومی و مجاری آب و توسعه معابر در حدود قوانین موضوعه.

فوائین

- ۲) تنظیف و نگاهداری و تسطیح معابر و انهار عمومی و مجاری آبها و فاضل آب و تنقیه قنوات مربوط بشهر و تأمین روشنائی شهر بوسائل ممکنه.
- ۳) مراقبت و اهتمام کامل در تعیین نرخ و نصب برگه قیمت بر روی اجناس و اجرای تصمیمات انجمن نسبت بارزانی و فراوانی خواربار و مواد مورد احتیاج عمومی و جلوگیری از فروش اجناس فاسد و معدوم نمودن آنها.
- ۴) مراقبت در امور بهداشت ساکنین شهر و تشریک مساعی با مؤسسات وزارت بهداشتی در آبله کوبی و تلقیح واکسن و غیره برای جلوگیری از امراض ساریه.
- ۵) جلوگیری از گدائی و واداشتن گدایان بکار و توسعه آموزش عمومی و غیره.
- ۶) اجرای تبصره ۱ ماده ۸ قانون تعلیمات اجباری و تأسیس مؤسسات بهداشتی و تعاونی و فرهنگی مانند نوانخانه و پرورشگاه یتیمان و در مانگه و بیمارستان امراض ساریه و شیرخوارگاه و تیمارستان و کتابخانه و کلاسهای اکابر و کودکستان و باغ کودکان و امثال آن در حدود اعتبارات مصوبه و توانائی شهرداری و همچنین کمک باین قبیل مؤسسات و مساعدت مالی بانجمن تربیت بدنی و انجمن های خانه و مدرسه . شهرداری در این قبیل موارد با تصویب انجمن شهر می تواند از اراضی متعلق بخود با حفظ حق مالکیت شهر مجانی و با شرایط معین باختیار مؤسسات مزبور برای ساختمان بگذارد.
- ۷) حفظ و اداره کردن دارائی منقول و غیر منقول متعلق بشهر و اقامه دعوی بر اشخاص و دفاع از دعاوی اشخاص علیه شهرداری .
- ۸) تعیین میزان در آمد شهرداری و هزینه آن .
- ۹) بر آورد و تنظیم بودجه در آمد و هزینه شهرداری و تنظیم پیشنهاد برنامه ساختمانی و اجرای آن پس از تصویب انجمن شهر و ارسال نسخه ای از بودجه مصوب و برنامه ساختمانی بوسیله فرماندار یا بخشدار بوزارت کشور .
- ۱۰) خرید و فروش اموال منقول و غیر منقول پس از تصویب انجمن شهر با رعایت صلاح و صرفه و اصول مزایده و مناقصه .
- ۱۱) قبول و دادن اعانه بنام شهر (اعانه پرداختی بشهرداری یا مؤسسات خیریه باید از طرف وزارت دارائی جزء هزینه قابل قبول اعانه دهندگان پذیرفته شود و اعانه دهنده نسبت بمبلغ اعانه ایکه داده است از مالیات بر درآمد معاف باشد)
- ۱۲) نظارت در صحت اوزان و مقیاسها .
- ۱۳) تهیه آمار مربوطه بامور شهر .
- ۱۴) مراقبت در انتظام امور غسلخانه ها و گورستانها و مراقبت در نظافت آنها و تنظیم آمار مربوط بموالید و متوفیات .
- ۱۵) اتخاذ تدابیر مؤثر و اقدام لازم برای حفظ شهر از سیل و حریق و همچنین

قوانین

رفع خطر از بناها و دیوارهای شکسته و خطرناک و پوشاندن چاهها و چاله‌های واقع در معابر عمومی و جلوگیری از گذاشتن هر نوع اشیاء در بالکنها و جلو اطاق‌های ساختمان‌های مجاور معابر عمومی که افتادن آنها موجب خطر برای عابرین است و همچنین جلوگیری از شیوع امراض ساریه انسانی و حیوانی و اعلام اینگونه بیماریها به وزارت بهداشتی و دامپزشکی و شهرداریهای مجاور هنگام بروز آنها و دور نگاهداشتن بیماران مبتلا با امراض ساریه و معالجه و دفع حیواناتیکه مبتلا با امراض ساریه بوده و یا در شهر بلا صاحب و مضر هستند.

۱۶ - تهیه و تکمیل مقررات صنفی و پیشنهاد آن بانجمن شهر و مراقبت در امور صحتی آنها.

۱۷ - پیشنهاد تغییر نقشه شهر و تعیین قیمت عادلانه اراضی و ابنیه متعلق باشخاص که مورد احتیاج شهر باشد بر طبق قانون توسعه معابر و تأمین محل پرداخت آن و ایجاد و توسعه معابر و خیابانها و میدانها و باغهای عمومی و اراضی مورد احتیاج برای لوله کشی و فاضل آب اعم از داخل یا خارج شهر و همچنین اراضی لازم برای ساختمان مخزن و نصب دستگاه تصفیه و آب گیری و متعلقات آنها بر طبق قانون توسعه معابر.

۱۸ - تهیه و تعیین میدان‌های عمومی برای خرید و فروش ارزاق و توقف وسائط نقلیه و غیره.

۱۹ - تصدی در جمع آوری عایدات و صرف هزینه در حدود بودجه مصوب.

۲۰ - تهیه و تدوین آئین نامه برای فراوانی و مرغوبیت و حسن اداره فروش گوشت و نان شهر و اجرای آن پس از تصویب انجمن شهر و تعیین و تعدیل نرخ نان و گوشت و مصالح ساختمانی.

۲۱ - جلوگیری از افتتاح و دایر نگاه داشتن دکانها و مراکزیکه مواد محترقه می‌سازند در داخل شهر و همچنین ممانعت از دایر نگاه داشتن کوره‌پزخانه و دباغی و نظایر آن در داخل شهر یا نقاطیکه انجمن شهر مخالف بهداشت و رفاه اهالی تشخیص دهد و همچنین جلوگیری از افتتاح و دایر نگاهداشتن کارخانه هائیکه مزاحم اهالی شهر باشند در داخل شهر یا مجاور آن.

۲۲ - ساختن رختشویخانه و سستراج و حمام عمومی و میدان‌ها و باغ کودکان و ورزشگاه مطابق اصول صحتی و فنی و اتخاذ تدابیر لازم برای ساختمان خانه‌های ارزان قیمت برای اشخاص بی بضاعت ساکن شهر و همچنین تشریک مساعی در ساختن کشتارگاه.

۲۳ - تهیه لایحه برقراری یا الغاء یا تغییر عوارض شهرداری برای پیشنهاد بانجمن و تصویب آن و ارسال یک نسخه از تصویبنامه برای جلب موافقت وزارت کشور پیشنهاد مذکور تا اعلام نظر وزارت کشور قابل اجراء نیست.

۲۴ - تشریک مساعی با وزارت فرهنگ در حفظ ابنیه و آثار باستانی شهر و ساختمان عمومی و مساجد و غیره.

قوانین

۲۵) اهتمام در مراعات شرایط بهداشت در کارخانه‌ها و مراقبت در پاکیزگی گرمابه‌ها و نگاهداری اطفال بیصاحب و سرراهی .

ماده ۵۴) شهرداری مکلف است تأمین اعتبارات مربوط بنظافت و آب و روشنائی و بهداشت را بر سایر اعتبارات مقدم داشته در صرف اعتبارات با رعایت الاهم فالاهم اقدام نماید.

ماده ۵۸) شهرداری خارج از حوزه مصوب شهر تعهد تهیه و توزیع آب و برق و سایر تأسیسات شهر داری را ندارد و اگر وضع ساکنین خارج شهر اقتضا کند بر طبق تبصره ماده (۱) رفتار خواهد شد.

ماده ۵۹) کلیه پرداختهای شهرداری در حدود بودجه مصوب با اسناد مثبت به عمل خواهد آمد و این اسناد باید با امضاء رئیس حسابداری و شهردار که در مقابل انجمن ذی حساب است و یکی از اعضاء انجمن که برای نظارت در مخارج از طرف انجمن تعیین می شود رسیده باشد.

ماده ۶۰) در صورتیکه برای رسیدگی بحساب شهرداری ها لازم شود انجمن شهر یا شهر داری یا فرمانداری یا بخشداری می توانند از وزارت کشور بهزینه شهرداری محل درخواست اعزام بازرسی یا حسابدار متخصص بنمایند.

ماده ۶۱) اداره امور شهرداریها موظف است سازمان فنی خود را تکمیل و همواره مهندسین تحصیل کرده که دارای مدارک علمی در رشته‌های مختلف فنی و تخصصی باشند در اختیار داشته باشد تا بمنظور بازرسی شهرداری‌ها و تهیه برنامه اصلاحات شهری و ساختمان‌های شهرها و قصبات راهنمایی‌های لازم فنی مورد استفاده قرار گیرند بعلاوه در مواقع لزوم برای بررسی امور مهم فنی و ساختمانی از قبیل تماشاخانه و سینما و حمام و لوله کشی و کارخانه برق و ایجاد خیابان و میدان‌های جدید و اسفالتکاری و چاه عمیق و سایر امور فنی مهم چنانچه وزارت کشور مقتضی بداند با هزینه اداره امور شهرداری‌ها و چنانچه از طرف شهرداری شهرستانها تقاضای اعزام مأمور فنی شود با هزینه شهرداری بحمل اعزام گردند و نیز اداره امور شهرداری‌ها مکلف است برای اداره نمودن امور مالی و حسابداری شهرداری‌ها از بین کارمندان شاغل یا منتظر خدمت وزارت کشور یا سایر وزارت خانه‌ها باشخصی که استعداد این کار را داشته و شخصاً هم داوطلب باشند تعلیمات لازم بدهد که عنداللزوم بشهرداری‌هاییکه نیازمند بحسابدار باشند اعزام شوند حقوق و مزایای این قبیل مأمورین در مدت کار آموزی اعم از حقوق اشتغال یا انتظار خدمت کماکان از بودجه وزارت به اداره مربوطه پرداخت خواهد شد و شهرداری‌ها نیز موظفند برای اداره امور مالی و حسابداری خود در درجه اول از وجود این اشخاص استفاده نمایند.

ماده ۶۲) اجرای مقررات شهرداری که جنبه عمومی دارد و بتصویب انجمن رسیده پس از اعلام برای کلیه ساکنین شهر لازم الرعایه است و اگر تصمیمی در حدود قوانین و وظایف مربوط بانجمن شهر راجع بشخص یا اشخاص یا مؤسسات معین اتخاذ شده

فوانین

باشد پس از ابلاغ در صورتیکه آنها بتصمیم متخذه تسلیم نباشند میتوانند ابتدا بانجمن شهر و در ثانی بانجمن ولایتی و در صورت نبودن انجمن ولایتی بوزارت کشور شکایت نمایند و نظر انجمن ولایتی یا وزارت کشور قاطع است و چنانچه قبل از انجام تشریفات فوق اقدامی از طرف شهرداری شده باشد و پس از رسیدگی محقق شود که ضرورت نداشته و متضمن خسارتی باشد شهرداری باید خسارت ناشیه از آن اقدام را جبران کند.

ماده ۶۳) مأمورین ثبت اسناد مکلفند در مورد تقسیم اراضی داخل شهر اعم از مشجر یا غیر مشجر نظر شهرداری را که مبتنی بر آئین نامه مخصوص شهرسازی است جلب و در نقشه تقسیمات آنرا رعایت نمایند.

ماده ۶۴) شهرداریها مکلفند ده در صد از کلیه در آمد سالیانه خود را بوزارت بهداری و پنج درصد درآمد مذکور را بوزارت فرهنگ تسلیم کنند وزارت بهداری و فرهنگ باید آن وجوه را بمصرف امور بهداشت و فرهنگ رسانیده و هر سال یکمرتبه برای اطلاع و استحضار اهل محل حساب آنرا منتشر کنند.

تبصره ۱) میزان کمک نقدی شهرداری فرهنگ موضوع تبصره یک ماده ۸ قانون تعلیمات اجباری و مواد مربوط از آئین نامه های اجرائی آن در هر حال جمعاً از ۵٪ در آمد وصولی شهرداری تجاوز نخواهد کرد.

تبصره ۲) در شهرداریهاییکه قبل از اجرای این قانون دارای تأسیسات بهداری از قبیل بیمارستان، درمانگاه، تیمارستان و امثال آن بوده اند کماکان حقوق و هزینه های مربوط از محل ۱۰٪ بر کمک به بهداری پرداخت میشود در صورتیکه پرداختی شهرداری از این بابت قبل از اجرای این قانون از ۱۰٪ تجاوز میکرد، همان مبلغ پرداخت میشود و چنانچه کمتر از میزان ۱۰٪ بوده ما به التفاوت بوزارت بهداری پرداخت می گردد ولی شهرداریهاییکه قبل از اجرای این قانون فاقد تأسیسات بهداشتی بوده اند نمیتوانند از این بابت رأساً پرداختی بنمایند و بایستی تمام ۱۰٪ مذکور را باختیار وزارت بهداری بگذارند نظارت در هزینه ۱۰٪ مذکور بر طبق آئین نامه ای که از طرف وزارت کشور و وزارت بهداری تنظیم خواهد شد بعمل می آید.

ماده ۶۵) کلیه عوارض و در آمد شهرداری با قصبه منحصرأ بمصرف همان شهر یا قصبه یا قسمتی از حومه شهر که شهرداری مستغلی دارد خواهد رسید و بوسیله مأمورین مخصوصی که از طرف شهرداری بنام مأمور وصول تعیین میشوند دریافت خواهد شد و تعیین مأمور وصول مستلزم تضمین کافی بر طبق مقررات امور مالی خواهد بود عوارضی که توأم با مالیاتهای دولتی اخذ میشود بوسیله دارائی وصول و همچنین عوارض کالاهائیکه باید شرکتها و مؤسسات بپردازند بر طبق دفاتر رسمی آنها بوسیله همان مؤسسات دریافت میگردد کلیه وجوهیکه جمع آوری میشود باید در صورت وجود بانک در بانک متمرکز و در صورت نبودن بانک در محل با نظارت انجمن و اطلاع فرماندار یا بخشدار در صندوق شهرداری متمرکز شود اداره دارائی موظف است هر پانزده روز یکبار صورت

قوانین

درآمد شهرداری را که بانک یا صندوق شهرداری تودیع کرده است بشهرداری ارسال دارد. ماده ۶۶) شهرداریهاییکه درآمد سالیانه آنها از پانصد هزار ریال متجاوز باشد موظفند برای تأمین اعتبار مربوط به وظائف فنی اداره امور شهرداریها مذکور در ماده ۶۱ و همچنین سایر وظائف آن اداره صدی دو درآمد خود را نسبت بکلیه منابع در آخر هر ماه باداره امور شهرداری ها بپردازند و اگر شهرداریها نسبت بپرداخت صدی دو درآمد تعلل یا تأخیر نمودند وزارت کشور میتواند از محل عوارض توأم با مالیات یا سایر منابع بوسیله ادارات وابسته بوزارت دارائی وصول و ایصال می شود استیفای حق نموده و ادارات مذکور ملزم با اجرای دستور وزارت کشور میباشند آئین نامه وظائف و اختیارات اداره امور شهرداریها باید در مدت یکماه پس از تصویب این لایحه قانونی از طرف وزارت کشور تهیه و بتصویب هیئت وزیران برسد و تجدید نظر در آئین نامه مذکور با پیشنهاد وزارت کشور و تصویب هیئت وزیران صورت پذیر است.

ماده ۶۷) در تقاطعی که تا کنون شهرداری تشکیل نشده و برطبق مقررات این لایحه قانونی باید تشکیل شود هزینه انتخابات انجمن شهر از صندوق مرکزی اداره امور شهرداریها بطور وام پرداخت خواهد شد و پس از تشکیل شهرداری وام مزبور جزء دیون در بودجه شهرداری منظور و مسترد خواهد شد.

ماده ۶۸) شهرداریهاییکه اشخاص جذامی و مسلول و دیوانه و هار گزیده برای نگاهداری یا معالجه بتهران یا سایر شهرها می فرستند مطابق معمول باید هزینه نگاهداری و مداوا و بازگشت آنها را از اعتبارات شهرداری همان محل پرداخت نمایند و این مخارج باید از حدود متعارف تجاوز نکند و در صورت تعلل اداره امور شهرداریها می تواند مستقیماً یا بوسیله ادارات دارائی از محل عوارض توأم با مالیات برداشت و به شهرداری مربوط اطلاع دهد.

ماده ۶۹) شهرداری هر سه ماه یکبار و منتهی تا پانزدهم ماه بعد صورت جامعی از درآمد و هزینه شهرداری را که بتصویب انجمن شهر رسیده برای اطلاع عموم باید منتشر و سه نسخه از آنرا بوزارت کشور ارسال دارد و همچنین شهرداری مکلف است هر ماه یکدفعه آمار کلیه عملیات انجام شده از قبیل خیابان سازی و پل سازی و ساختمان عمارات و سایر امور اجتماعی و بهداشتی و امثال آنرا برای اطلاع عموم منتشر نموده نسخه ای از آنرا بوزارت کشور بفرستد.

ماده ۷۰) کارکنان شهرداری حتی المقدور ازین کارمندان رسمی و مستخدمین دونپایه و جزء و مأمورین نظیف و رواندگان و وسایط نقلیه شهرداری و غیره مطابق پیشنهاد شهردار با تصویب انجمن شورتعیین می شوند شهرداریها رونوشت ابلاغ کارمندان رسمی و دونپایه و جزء را بوسیله وزارت کشور برای اداره باز نشستگی ارسال می دارند تا از حقوق کارمندان مزبور که مشمول مقررات قانون استخدام میباشند کسور باز نشستگی دریافت و بوسیله دارائی محل بصندوق باز نشستگی فرستاده شود و خدمت آنها در شهرداریها جزء ایام خدمت محسوب خواهد شد.

قوالب

تبصره ۱) بهنندسین و پزشکان و دندان پزشکان و پزشکیاران و داروسازان و ماماها و متخصصین فنی آنتش نشانی که در شهرداری های کشور خدمت می نمایند میتوان تا معادل حقوق و مزایاییکه از بودجه دولت بکارمندان نظیر آنان در همان نقاط داده میشود با پیشنهاد شهرداری و موافقت انجمن شهر و حکم وزارت کشور پرداخت کرد .

تبصره ۲) اداره امور شهرداریها مجاز است برای ایفای وظایف مندرج در ماده ۶۱ در صورتیکه انتقال مأمورین ذیصلاحیت از سایر وزارتخانهها و بنگاههای دولتی میسر نباشد بتعداد کافی مهندسین تحصیل کرده که دارای مدارک علمی باشند برای اداره مرکزی و شهرداریها و شهرستانها از محل ۲٪ وصولی با اعتبار منظور در بودجه شهرداریهای محل بعنوان کارمند قراردادی استخدام کند و در صورت اقتضاء از اعتبار شهرداری مربوطه فوق العاده ویژه ای برطبق آئین نامه مخصوصی که بتصویب وزارت کشور خواهد رسید بمأمورین فعلی پایه دار که بشهرداریهای خارج از مرکز اعزام میشوند پرداخته میشود .

فصل هفتم

در امور مشرفه

ماده ۷۱) در مواقع رسمی و تشریفاتی شهردار و درغیاب او معاون شهرداری نماینده شهر خواهد بود .

ماده ۷۲) در قصباتیکه فقط در بعضی از فصول برقراری شهرداری لازم باشد برای فصل مزبور و همچنین برای چند قصبه که بیکدیگر نزدیک باشند میتوان یک شهرداری تأسیس کرد در صورت اخیر تقسیم هزینه به نسبت درآمد هر یک از قصبات میباشد .

ماده ۷۳) انجمن شهر در هر محل میتواند بردباج و مستغلات نیز عوارضی بفتح شهر تصویب کند حداقل و اکثر از طریق وزارت کشور پیشنهاد و در کمیسیون کشور مجلسین باید تصویب گردد .

ماده ۷۴) برای تکمیل عده اعضاء انجمن هائیکه بموجب قانون شهرداریها مصوب ۱۳۲۸-۵-۴ تشکیل شده اند از حائزین اکثریت انتخابات سابق دعوت خواهد شد و در صورتیکه بشخص دیگر جز اعضاء فعلی رأی داده نشده باشد برای همان عده کسری مطابق این لایحه قانونی در محل منظور بدون تقسیم بحوزه ها انتخاب به عمل خواهد آمد .

ماده ۷۵) وزارت کشور برای راهنمایی شهرداریها نقشه های ساختمانی و آئیننامه های لازم را در هر قسمت تهیه و شهرداری ها را آگاه خواهد ساخت و وظائف انجمن شهر و چگونگی ارتباط با وزارت کشور و جزئیات دیگر ضمن آئین نامه از طرف وزارت کشور تهیه و بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید .

ماده ۷۶) شهرداری باید باتصویب انجمن شهر آئین نامه اجرایی وصول عوارض

قوانین

شهرداری و آب بها و بهای برق و امثال آن را که از اهالی دریافت مینماید تدوین و تنظیم نماید .

ماده (۷۷) وزارت کشور میتواند در صورت لزوم مجمع عمومی باحضور نمایندگان انجمنهای شهر کشور تشکیل دهد که در مورد کالاهای عمومی شهر و ارتباطات لازمه آنها مذاکره و تصمیمات مقتضی اتخاذ نماید دوره اجلاس این مجمع یک هفته و هزینه مسافرت نماینده هر انجمن بعهده شهرداری مربوط خواهد بود .

ماده (۷۸) حوزه شهرداری عبارت از محوطه شهر است و اگر اختلافی حاصل شد کمیسیونی مرکب از فرماندار و شهردار و رئیس دارائی و رئیس شهربانی و رئیس اداره آمار و رئیس اداره ثبت اسناد و نماینده انجمن شهر (در صورت وجود) تشکیل میشود و باختلافات رسیدگی و حدود شهر را معین میکند و صورت مجلس را برای تصویب بوزارت کشور ارسال میدارد .

ماده (۷۹) نوشتن هر نوع مطلبی یا الصاق هر نوشته ای بر روی دیوارهای شهر ممنوع است مگر در محل هایی که شهرداری برای نصب و الصاق اعلانات معین میکند و در این محلها فقط باید به نصب و الصاق آگهی اکتفا کرد و نوشتن بر آن نیز ممنوع است متخلف علاوه بر تادیه خسارت مالکین بر طبق آئین نامه امور خلافی تعقیب میشود .

ماده (۸۰) چنانچه بعضی شهرها و یا قصبات فاقد انجمن قانونی باشند اعم از اینکه انجمن مطلقاً وجود نداشته باشد یا آنکه عده اعضاء آن بحد نصاب مقرر در این لایحه قانونی نرسد تا تشکیل انجمن وزارت کشور جانشین آن خواهد بود .

ماده (۸۱) فرمانداران و بخشداران موظفند دو ماه قبل از انقضاء دوره چهارساله انجمن شهر یا قصبه و سایل انتخابات دوره بعد را از هر جهت فراهم نمایند بنحوی که قبل از پایان دوره انجمن انتخابات دوره بعد در محل خاتمه پذیرد .

ماده (۸۲) وزارت کشور موظف است پس از تصویب این لایحه قانونی در ظرف ۳ ماه آئین نامه ای بمنتظر تثبیت رسمی شدن خدمات کاردانهای فنی و آتش نشانی و سایر مأمورین فنی و درجه بندی آنها تهیه و برای اجرا بشهرداریها ابلاغ نماید .

فصل هشتم در مقررات جزائی

ماده (۸۳) هر یک از اعضاء انجمن نظارت از مرکزی و شعب و مستصدیان صندوق در اوراق آراء تقلب نمایند از قبیل آنکه آنها را کم یا زیاد کنند یا در اوراق تغییر اسم دهند و یا هنگام استخراج آراء اسم داوطلبان را عوضی خوانده یا در دفاتر عوضی ثبت نمایند یا بدفاتر چیزی الحاق کنند یا آنها را بقصد تقلب برتراشند و جعل و تزویر کنند در مراجع قضائی مورد تعقیب واقع و از شش ماه تا سه سال زندانی و پنج هزار تا پنجاه هزار ریال جزای نقدی محکوم خواهند شد در مورد تعویض تمام یا قسمتی از آراء صندوق و یا از بین بردن صندوق و دستبرد بآراء مرتکب بحد اکثر مجازات محکوم خواهد شد این حکم شامل شرکاء و معاونین جرم نیز خواهد بود .

فواہین

ماده ۸۴) هر يك از اعضاء انجمن نظارت از مركزى و شعب كه بدون علت موجه باعث تعطيل يا تعويق جريان انتخابات بشوند و يا صورتمجلس نتيجه انتخابات را در مدت مقرر قانونى بانجمن نظارت مركزى نفرستند و يا معلوم شود كه موجبات انجام نشدن انتخابات را در قلمرو خود بهر نحو كه بوده باشد فراهم کرده باشند در مراجع قضائى مورد تعقيب واقع و بششماه تا سه سال زندانى و به پنج هزار ريال تا پنجاه هزار ريال جزاى نقدى محكوم ميشوند .

ماده ۸۵) انتخاباتى كه سببى بر تطميع يا تهديد (جاني - مالي - شرفي) باشد از درجه اعتبار ساقط است تهديد يا تطميع كننده اگر از مأمورين دولتي يا از اعضاء انجمن اعم از مركزى يا شعب يا از داوطلبان نمايندگى باشد بششماه تا سه سال زندانى و بتأديه پنج هزار تا پنجاه هزار ريال محكوم خواهد شد هر گاه تهديد يا تطميع كننده غير از اشخاص مذكور باشد بزندانى تأديبى از سه ماه تا يكسال و جزاى نقدى از يكهزار ريال تا ده هزار ريال محكوم ميشود و همين مجازاتها بكسانى كه آراء انتخابيه را خريد و فروش نمايند تعلق ميگيرد و قبول كنندگان تطميع نيز شريك جرم محسوب ميشوند .

ماده ۸۶) هر كس باشناسنامه ايكه متعلق باو نباشد و يا باشناسنامه معمول رأى بدهد و يا از شناسنامه خود بيش از يك نسخه داشته باشد و باستناد آن بيش از يك دفعه رأى بدهد از يكماه تا شش ماه زندانى و بجزاى نقدى از پانصد ريال تا پنج هزار ريال محكوم خواهد شد مجازات فوق درباره هر كس كه بنحوى از ائحاء دريك دوره انتخابيه بيش از يكمرتبه رأى بدهد نيز مقرر است .

تبصره - در موارد مذكوره فوق انجمن نظارت مركزى و شعب بايد صورت مجلس تهيه و فوراً نزد مقامات صالحه بفرستند .

ماده ۸۷) كسانى كه بموجب مقررات اين لايحه قانونى محكوميت قطعى پيدا كنند از حق انتخاب كردن و انتخاب شدن در دو دوره محروم خواهند شد .

ماده ۸۸) در نقاطى كه انجمن قانونى وجود ندارد و يا تشكيل آن بهلنى متوقف مانده وزارت كشور مكلف است كه تاريخ شروع انتخابات جديد را پس از فراهم شدن وسايل اعلام كند .

ماده ۸۹) از تاريخ تصويب اين لايحه قانونى لايحه قانونى شهردارى مصوب يازدهم آبانماه ۱۳۳۱ و لوايح متمم آن و همچنين كلييه قوانينى كه با اين لايحه قانونى مغايرت دارد ملغى است .

ماده ۹۰) وزارت كشور و دادگستري و بهدارى و فرهنگ مأمور اجراى اين لايحه قانونى ميشانند .

بر طبق قانون تمديد مدت اختيارات مصوب سيام ديماه ۱۳۳۱ لايحه قانونى شهردارى مشتمل بر (۹۰) ماده و بيست و هشت تبصره تصويب ميشود .

بتاريخ بيست و پنجم خرداد ماه ۱۳۳۲

نخست وزير - دكتور محمد مصدق

۱۹۶ - تاریخ انتشار ۳۲/۴/۲

شماره ۳۲/۲/۲۰ - ۸۰۲۲

لایحه قانونی سهمیه دولت ایران در سازمان تربیتی و علمی و فرهنگی ملل متحد

ماده واحده

اعتبار سهمیه دولت ایران در سازمان تربیتی و علمی و فرهنگی ملل متحد که در تبصره قانون مصوب ۱۵ تیرماه ۱۳۲۷ محدود بمبلغ معینی شده همه ساله بمیزانیکه کنفرانس عمومی سازمان مزبور تعیین مینماید بانضمام اعتبار حقوق و مزایا و مخارج اداری و دفتری و هزینه مسافرت نماینده ثابت دولت در سازمان مذکور در بودجه کشور منظور و پرداخت خواهد شد و بقیه تعهدات سال ۱۹۵۱ از محل یکصد و شصت هزار ریالی که ضمن سیاهه اضافه اعتبار وزارت فرهنگ موضوع قانون سی ام آذرماه ۱۳۳۱ بعنوان تکمیل اعتبار سهمیه دولت ایران در یونسکو منظور شده قابل پرداخت خواهد بود و حق الشر که سالیانه دولت در دفتر بین المللی تعلیم و تربیت ژنو نیز که بمبلغ سی هزار ریال بارز در بودجه کل کشور منظور است کمافی السابق پرداخت خواهد شد برطبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی سهمیه دولت ایران در سازمان تربیتی و علمی و فرهنگی ملل متحد مشتمل بر ماده واحده تصویب میشود .

بتاریخ ۳۲/۳/۲۰

نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

۱۹۷ - تاریخ انتشار ۳۲/۴/۴

شماره ۳۲/۳/۲۵ - ۸۰۵۲

لایحه قانونی اصلاح قانون مجازات مرتکبین قاچاق

ماده اول (ماده ۲۴ اصلاح قانون مجازات مرتکبین قاچاق بشرح ذیل اصلاح میشود:
« ماده ۲۴ - کسانی که شیره کشخانه دایر یا شیره طبخ و تهیه نمایند و یا وسایل استعمال شیره مطبوخ را فراهم سازند بحکم محکمه بتأدیه از سه هزار ریال تا ده هزار ریال جزای نقدی و حبس تأدیبی از چهار ماه تا یکسال محکوم خواهند شد. دادگاه در ضمن حکم دستور میدهد که دستگاه شیره کشی و کلیه آلات و ادوات تهیه شیره و همچنین آلات و ادوات استعمال آن ضبط و پس از قطعیت حکم با حضور نماینده دادستان معدوم گردد.
تبصره ۱) مأسورین انتظامی مکلفند متهم جرائم مذکور در این ماده و ماده ۲۳ را فوراً دستگیر نموده در ظرف ۲۴ ساعت نزد دادستان بفرستند دادستان پرونده را ببازپرس ارجاع سی نماید و بازپرس مکلف است در صورت توجه اتهام درباره متهمین جرائم مذکور در ماده ۲۴ قرار بازداشت صادر و به متهم ابلاغ نماید این قرار غیر قابل اعتراض بوده و فوراً بموقع اجرا گذاشته خواهد شد.

تبصره ۲) مفاد ماده ۴۵ و ۴۵ مکرر قانون مجازات عمومی در مورد محکومین جرائم مذکور در این ماده و ماده ۲۳ رعایت نخواهد شد.

فواہین

پس از صدور کیفرخواست و ارجاع پرونده بدادگاه بموضوع خارج از نوبت رسیدگی و حکم صادر خواهد شد.

تبصره ۳) درنقاطیکه حکومت نظامی اعلام شده رسیدگی بجرائم مذکور درصلاحیت دادگاههای موقت حکومت نظامی خواهد بود. «

ماده دوم) هر یک از کارمندان دولت که در ارتکاب جرم مذکور در ماده ۲۴ شرکت یا معاونت نموده باشد بحبس تأدیبی ازششت ماه تا دو سال محکوم خواهند شد. ماده سوم) هر یک از مأمورین ذیربط که با علم بوقوع جرم مذکور در ماده ۲۴ از تعقیب مرتکبین آن خود داری نماید بحبس تأدیبی از دو ماه تا شش ماه محکوم خواهد شد.

ماده چهارم) رسیدگی بجرائم مذکور در این لایحه قانونی درنقاطیکه حکومت نظامی برقرار است با دادگاههای موقت حکومت نظامی خواهد بود.

ماده پنجم) وزارت دادگستری - وزارت دفاع ملی - وزارت کشورمأمور اجرای این لایحه قانونی میباشند.

بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی اصلاح قانون مجازات مرتکبین قاچاق مشتمل بر (۵) ماده و (۳) تبصره تصویب میشود.

بتاریخ بیست و پنجم خرداد ماه ۱۳۳۲

نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

شماره ۸۱۲۸ - ۳۲/۴/۲

۱۹۸ - تاریخ انتشار ۳۲/۴/۴

لایحه قانونی تأسیس بندر آزاد در بوشهر

ماده ۱) بدولت اجازه داده می شود در یک قسمت از محوطه بندر بوشهر که بوسیله حصار از سایر قسمتها مجزا شود بر طبق مقررات این لایحه قانونی بندر آزاد تأسیس نماید.

ماده ۲) حدود محوطه بندر آزاد که شامل قسمتی از محوطه بندر و انبارها خواهد بود و همچنین اسکله و معبر بین اسکله و محوطه بندر آزاد توسط اداره کل گمرک و اداره کل بنادر و کشتی رانی تعیین و نقشه کامل آن با مقیاس یک در هزار تهیه و توسط وزارت راه ووزارت دارائی بدولت پیشنهاد وپس از تصویب دولت بموقع اجرا گذارده می شود.

ماده ۳) محوطه بندر آزاد از اجرای قوانین و مقررات ذیل معاف است.

الف - دریافت حقوق و عوارض گمرکی.

ب - مقررات سهمیه سالیانه و مقررات بازرگانی مربوط بان.

قوانین

ج - قوانین و مقررات ارزی در حدودی که کمیسیون ارز پیشنهاد کند و بتصویب دولت برسد.

د - هر گونه حقوق و عوارضی که بخرید و فروش کالا در داخله تعلق میگیرد اعم از آنکه بنفع خزانه دولت یا شهرداریها یا هر مقام دیگر باشد.

ه - قوانین تثبیت قیمتها و منع احتکار و همچنین مقررات مشابهی که از طرف شهرداری وضع شود در حدودیکه دولت مقرر بدارد.

ماده ۴ (ورود مواد محترقه و جنگی و آنچه مضر به بهداشت انسانی و حیوانی و نباتی باشد بندر آزاد ممنوع است و همچنین کالاهای دیگریکه ورود آن بندر آزاد باید ممنوع شود بر طبق تصویبنامه هیئت وزیران تعیین خواهد گردید.

ماده ۵ (ورود کالا بندر آزاد جزء واردات قطعی به کشور محسوب نمیگردد و قوانین و مقررات مربوط بواردات و صادرات هنگام عبور کالا از بندر آزاد بداخله کشور و بالعکس بموقع اجرا گذاشته خواهد شد و حقوق و عوارض گمرکی نیز در همان موقع دریافت خواهد گردید.

ماده ۶ (وارد کنندگان کالا میتوانند کالا را بندر آزاد وارد کرده و آنرا در آنجا تکمیل کنند یا تغییر شکل دهند.

هر گاه این قبیل کالاهای تکمیل شده یا تغییر یافته در بندر آزاد بداخله کشور وارد شود حقوق و عوارض گمرکی نسبت بکالا بهمان صورتیکه وارد بندر آزاد شده است احتساب و وصول خواهد شد.

همچنین هر گاه کالاهای تغییر یافته و یا تکمیل شده بهخارج اعاده گردد معادل بهای اضافه شده بآن پیمان فروش ارز دریافت خواهد گردید.

ماده ۷ (انبار کردن کالای صادراتی در بندر آزاد ممنوع است.

ماده ۸ (کلیه عملیات پاك کردن و مخلوط کردن، الك کردن، خرد کردن جور کردن، ضد عفونی کردن و هر عمل مشابه دیگری که در عرف تجارت برای بهبود وضع کالا صورت میگیرد در بندر آزاد مجاز خواهد بود در کلیه عملیات مذکور اداره گمرک و در صورت ضرورت وزارت اقتصاد ملی بوسیله نمایندگان خود نظارت خواهند کرد تبصره - دولت میتواند عملیاتی را که مضر تشخیص دهد در بندر آزاد ممنوع سازد.

ماده ۹ (بسته بندی و چسباندن بر چسب بکالاها بطوری که خریدار را نسبت بمبدأ یا سازنده کالا فریب دهد یا مستثبه سازد در بندر آزاد ممنوع است.

ماده ۱۰ (چنانچه کسی بخواهد در محوطه بندر آزاد برای تغییر شکل کالا کارخانه بوجود آورد باید در هر مورد قبلاً با ذکر جزئیات بوسیله وزارت اقتصاد ملی از هیئت وزیران کسب اجازه کند.

فواہین

ماده ۱۱) سکنی در بندر آزاد جز برای مأمورین و کسانسی از قبیل انبار داران و سرایداران و نگهبانان که بتعداد متناسب باید دائماً در آن منطقه باشند ممنوع است.

ماده ۱۲) خورده فروشی کالا در محوطه بندر آزاد ممنوع است.

ماده ۱۳) هر کس بر خلاف مواد ۸ و ۹ و ۱۰ و ۱۱ و ۱۲ این لایحه قانونی عمل کند مشمول جریمه‌ای برابر ۱۰۰۰ ریال در دفعه اول و ۵۰۰۰ ریال در دفعه ثانی خواهد بود وبعلاوه کالای مورد تخلف بفتح دولت بتوسط اداره گمرک ضبط خواهد شد در صورت تکرار بیش از دو بار شخص متخلف از ورود ببندر آزاد و استفاده از انبارهای آن ممنوع خواهد بود.

ماده ۱۴) مأمورین گمرک حق خواهند داشت در کلیه ساعات روز و شب هر ساختمان و انبار و کارخانه موجود در بندر آزاد را بازدید کنند صاحبان آنها باید ترتیبی بدهند که پیوسته این بازدید ممکن باشد والا مأمورین حق خواهند داشت با حضور نماینده دادستان رأساً اقدام ب ورود کنند.

تبصره - مأمورین انتظامی با رعایت مقررات مربوط حق نظارت ورود و خروج اشخاص و اشیاء غیر مجاز و یا ممنوع را در محوطه بندر آزاد خواهند داشت.

ماده ۱۵) حق انبارداری کالاهای وارده ببندر آزاد از تاریخ ورود تا هشت ماه بخشوده خواهد بود ونسبت بمازاد مدت توقف کالا تا یکسال حق انبار داری بمأخذ خفیفترین نرخ غیر تصاعدی وصول خواهد گردید و پس از انقضای یکسال در مورد حق انبارداری بر طبق مقررات عمومی گمرک عمل خواهد شد.

تبصره - بخشودگیهای مندرج در این ماده ازتاریخ تصویب این لایحه قانونی تا ۵ سال بقوت خود باقی بوده و پس از آن دولت می تواند در آن تغییر دهد.

ماده ۱۶) حد اکثر توقف کالا در بندر آزاد دو سال است پس از دو سال کالای وارده ازطرف گمرک بفتح دولت ضبط خواهد شد.

ماده ۱۷) گمرک می تواند قسمتهائی از انبارهای محوطه بندر آزاد را برای انبار کردن کالا یا عملیات مجاز مندرج در این لایحه قانونی باجاره واگذار کند و مستأجرین باید تبعه ایران باشند.

ماده ۱۸) میزان عوارض بندری کالاهای وارده ببندر آزاد بتناسب عملیاتی که در بندر انجام میشود ضمن آئین نامه‌ای که بپیشنهاد وزارت دارائی و با جلب نظر وزارت اقتصاد ملی و وزارت راه تهیه و بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید تعیین و دریافت خواهد شد.

ماده ۱۹) وزارت دارائی - وزارت اقتصاد ملی - وزارت راه - وزارت دادگستری و وزارت دفاع ملی مأمور اجرای این لایحه قانونی میباشند.

فوالین

بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب ۳۰ دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی تأسیس بندر آزاد در بوشهر مشتمل بر ۱۹ ماده و ۳ تبصره تصویب می شود.

بتاریخ ۲ تیر ماه ۱۳۳۲
نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

۱۹۹ - تاریخ انتشار ۳۲/۴/۴ شماره ۳۲/۳/۱۷ - ۷۹۹۴

لایحه قانونی عوارض فرود هواپیما ها

- ماده ۱ - عوارض مربوط به هواپیمائی بشرح زیر تصویب می شود:
- الف - برای صدور گواهی نامه ثبت و تابعیت هر هواپیما پانصد ریال (۵۰۰)
ب - برای صدور گواهی نامه قابلیت پرواز هر هواپیما هشتصد ریال (۸۰۰)
و برای تجدید آن هشتصد ریال (۸۰۰)
- ج - برای صدور گواهی نامه بیسیم هواپیما دویست ریال (۲۰۰) و تجدید آن دویست ریال (۲۰۰)
- د - برای صدور گواهی نامه دانشجوی خلبانی یا خلبان - خصوصی صد ریال (۱۰۰)
و برای تجدید آن پنجاه ریال (۵۰)
- ه - برای صدور گواهی نامه خلبان بازرگانی - آموزگار خلبانی - خلبان سرویس حمل و نقل هوائی - هوانوردی - مکانیسین هواپیمائی - متصدی بیسیم هواپیمائی - متصدی تنظیم عبور و مرور هواپیمائی هواشناسی دویست ریال (۲۰۰) و برای تجدید هر یک از آنها صد ریال (۱۰۰)
- و - برای ثبت اختیارات جدید در هر یک از گواهی نامه های مذکور در بند (ه) هر دفعه صد ریال (۱۰۰)
- ز - برای تصدیق ارزش هر یک از هواپیماهای مذکور در بندهای ب - ج - د - ه - که بوسیله دولت بیگانه صادر شده باشد صد ریال (۱۰۰)
- ح - برای صدور اجازه نامه استفاده از یک فرودگاه خصوصی پانصد ریال (۵۰۰)
و برای تجدید آن دویست ریال (۲۰۰)
- ط - برای هر دفعه فرود آمدن هواپیمائی که از خارجه بیگانه کشور وارد میشود نسبت به هر یکصد کیلو گرم وزن حد اکثر هواپیما که در گواهی نامه قابلیت پرواز آن تعیین شده دو ریال (۲)
- ی - برای استفاده از وسائل روشنائی یک فرودگاه کشوری در شب جهت فرود آمدن هواپیمائی که از خارجه بایران وارد شده و یا بلند شدن هواپیمائی که بخارجه عزیمت می نماید هر دفعه نسبت به هر یکصد کیلو گرم وزن حد اکثر هواپیما که در گواهی نامه قابلیت پرواز آن تعیین شده دو ریال (۲)

فولین

لک - برای نگاهداری هواپیمائی که از خارجه پیران وارد شده و دریک فرودگاه کشوری در هوای آزاد توقف می نماید هر ۲۴ ساعت ده دینار (۱۰٪ ریال) نسبت بهر مترمربع از زمین اشغال شده (در محاسبه طول و عرض هواپیمای در نظر گرفته می شود) تبصره - برای نگاهداری هواپیمای دریک فرودگاه کشوری در صورتی که کمتر از شش ساعت باشد عوارض دریافت نخواهد شد و برای نگاهداری اضافه بر ۲۴ ساعت کسر ۲۴ ساعت اگر از شش ساعت تجاوز نماید ۲۴ ساعت محسوب خواهد شد .

عواید مزبور بوسیله اداره کل هواپیمائی کشوری وصول و بحساب درآمد عمومی کشور منظور و تحویل خزانه داری کل خواهد گردید .

ماده ۲) هواپیمای زیر از پرداخت عوارض مذکور در بندهای ط - ی - لک ماده ۱ معاف می باشند :

الف - هواپیمای متعلق به دربار سلطنتی .

ب - هواپیمای متعلق بدولت اعم از نظامی و غیر نظامی مادامیکه برای خدمات عمومی و بدون قصد انتفاع بکار میرود و همچنین هواپیمای حامل مهمانان دولت .

ج - هواپیمای متعلق برئوسای کشورهای خارجی .

د - هواپیمای نمایندگان سیاسی دول خارجی در ایران بشرط معامله متقابله مادام که بدون قصد انتفاع بکار میرود .

ماده ۳) اداره کل هواپیمائی کشوری میتواند ساختمانها و اراضی و وسائل مورد احتیاج هواپیمای را که متعلق بان اداره می باشد بنرخ عادلانه و با تصویب وزارت راه باجازه واگذار و عوائد آنرا بحساب درآمد عمومی کشور وصول و تحویل خزانه داری کل نماید (ماده ۴) از تاریخ تصویب این قانون هرنوع عوارض دیگری راجع به هواپیمائی کشوری ملغی می شود .

بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی عوارض فرود هواپیمایا مشتمل بر ۴ ماده و (۱) تبصره تصویب میشود .

بتاریخ ۳۲/۳/۱۷

نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

شماره ۷۰۹۶ - ۳۲۲/۳/۲۷

۲۰۰ - تاریخ انتشار ۳۲/۴/۴

لایحه قانونی راجع به اشتباهات ثبتی و اسناد مالکیت معارض و اراضی مجاور معابر عمومی

ماده ۱ - اشتباهات قلمی که در موقع ثبت ملک در دفتر املاک و یا ثبت انتقالات بعدی رخ داده و یا اشتباهاتی که قبل از ثبت ملک در جریان عملیات مقدماتی ثبت پیش آمده و موقع ثبت ملک در دفتر املاک مورد توجه قرار نگرفته بر حسب درخواست دارنده

قوانین

سند که ضمن گزارش ثبت محل رسیده باشد در هیئت نظارت مذکور در ماده ۶ قانون ثبت مطرح میشود و در صورتی که پس از رسیدگی وقوع اشتباه محرز و مسلم تشخیص گردد و اصلاح اشتباه موجب خخلی بحق دیگری نباشد هیئت نظارت دستور رفع اشتباه و اصلاح آنرا در ستون ملاحظات ثبت ملک در دفتر اسلاک و سند مالکیت صادر می نماید و در صورتی که قبول در خواست خخلی بحق دیگری برساند بشخص ذینفع اخطار میکند که میتواند بدادگاه مراجعه نماید و اداره ثبت دستور رفع اشتباه یا اصلاح آنرا پس از تعیین تکلیف نهائی در دادگاه صادر خواهد نمود.

ماده ۲ - در هر مورد که معلوم شود نسبت بملکی کلاً یا بعضاً اسناد معارض صادر شده خواه نسبت باصل ملک خواه نسبت بحدود یا حقوق ارتقائی آن - موضوع یا گزارش اداره کل ثبت در هیئتی بنام هیئت عالی حل اختلاف ثبت مطرح خواهد شد.

تبصره - هیئت عالی حل اختلاف ثبت مرکب خواهد بود از دادستان کل دیوان کشور یا معاون او و سه نفر از رؤساء شعب دیوانعالی کشور (بانتهاب وزیر دادگستری) و رئیس کل ثبت یا معاون او - رئیس اداره امور اسلاک سمت منشی گری این هیئت را خواهد داشت .

ماده ۳ - هیئت مزبور پس از رسیدگی های لازم هر یک از اسناد معارض را که تشخیص دهد جریان ثبتی آن برطبق قانون ومقررات ثبتی صحیحاً انجام شده تعیین ومقرر خواهد داشت اداره ثبت بدارنده سند مالکیت دیگر اخطار نماید که در مدت دومه بدادگاه محل وقوع ملک مراجعه کند و دادگاه پس از رسیدگی حکم مقتضی را راجع باعتبار یکی از دو سند و ابطال سند دیگر صادر خواهد کرد و در هر حال هیئت نمیتواند بعد از قابل تشخیص نبودن صحت جریان ثبتی اسناد مالکیت معارض از تعیین تکلیف آنها طبق این ماده خودداری نماید و دادگاه مکلف به تبعیت از رأی این هیئت نخواهد بود .

ماده ۴ - اداره کل ثبت مکلف است فوراً پس از صدور رأی هیئت عالی حل اختلاف ثبت وجود سند مالکیت معارض را بدفاتر اسناد رسمی و همچنین نظر هیئت را بدارندگان سند مالکیت معارض کتباً ابلاغ نماید .

ماده ۵ - چنانچه دارنده سند مالکیت معارض که باو اخطار شده است در مدت دومه بدادگاه محل وقوع ملک مراجعه نکند و گواهی طرح دعوی را در ظرف مدت مذکور بداداره ثبت محل تسلیم ننماید و دارنده سند مالکیت که هیئت عالی حل اختلاف ثبت جریان ثبتی آنرا صحیح تشخیص داده گواهی عدم طرح دعوی را در مراجع صالحه در مدت مزبور تقدیم دارد اداره ثبت بطلان سند مالکیت معارض مورد اخطار را در ستون ملاحظات ثبت ملک قید و برانتب را بدارنده سند مزبور و دقاتر اسناد رسمی اعلام خواهد نمود .

ماده ۶ - دارنده سند مالکیتی که طبق نظر هیئت عالی حل اختلاف ثبت جریان

فوااین

ثبتی آن صحیح تشخیص شد قبل از تعیین تکلیف نهائی در دادگاه میتواند نسبت بمورد سند مالکیت معامله کند ولی دفاتر اسناد رسمی مکلفند در متن سند قید کنند که نسبت بمورد معامله سند مالکیت معارض صادر شده و مادام که تکلیف نهائی امر در دادگاه معلوم نشده بخریدار سند مالکیت داده نخواهد شد و همین حکم جاری است نسبت بانقالات بعدی دارنده سند مالکیت معارض دیگر که طبق نظر هیئت عالی حل اختلاف ثبت جریان ثبتی آن صحیح تشخیص داده نشده است مادام که تکلیف نهائی سند مزبور در دادگاه معلوم نشده حق هیچگونه معامله نسبت بان ندارد .

ماده ۷ - کسی که طبق ماده فوق ممنوع از معامله است هر گاه نسبت بملک مزبور معامله نماید بفرست تقدی معادل دوبرابر بهای مورد معامله محکوم خواهد شد . همچنین سر دفتران اسناد رسمی که باوجود اخطار اداره ثبت در مورد سند مالکیت معارض اقدام بثبت معامله نمایند علاوه بر مجازات انتظامی بمجازات مزبور محکوم خواهند شد .

ماده ۸ - کارمندان اداره ثبت که عمل مخالف مقررات آنها موجب صدور سند مالکیت معارض و یا معاملات متعدد بشود علاوه بر آنکه متضامناً مسئول جبران خسارات وارده بمتضرر خواهند بود در دادگاه اداری بانفصال ابد از خدمات دولتی محکوم خواهند شد .

ماده ۹ - از تاریخ تصویب این لایحه قانونی هر گاه اسناد مالکیتی معارض با اسناد مالکیت قبلی صادر شود به تشخیص اداره ثبت املاک سندی که تاریخاً مقدم است تعیین میشود و مادام که سند مالکیت مقدم در دادگاه صلاحیتدار ابطال نشده فقط دارنده سند مالکیت مقدم مالک شناخته شده و بدون هیچ قید و شرطی حق هر گونه معامله نسبت بمورد سند مزبور دارد و دارنده سند مالکیت مؤخر میتواند بدادگاه مراجعه نماید .

ماده ۱۰) کسانی که یک یا چند حد ملک آنها در موقع تقاضای ثبت بمعبر عمومی بوده و نسبت بثبت آنها اعتراضی بعمل نیامده و یا در سند مالکیت آنها یک یا چند حد بمعبر عمومی قید شده است اگر در نتیجه تغییر عرض معبر حالت محدودیت ملک آنها بمعبر از بین رفته و ملک آنها در عقب اراضی که بمعبر بوده است واقع شده یا بشود در صورت تمایل میتوانند آن قسمت از اراضی را که بین معبر و ملک آنها واقع شده حتی اگر نسبت بان اراضی فاصل سند مالکیت هم صادر شده باشد خریداری نمایند و مالک اراضی مزبور اعم از شهرداری یا اشخاص حقوقی یا افراد و در صورتی که ملک موقوفه باشد متولی یا اداره کننده موقوفه مکلفند آن اراضی را بهای عادلانه بمجاورین نامبرده بفروشند و در صورتیکه در تعیین بهای عادلانه بین طرفین توافق نظر حاصل نشود هر یک از طرفین یک نفر کارشناس انتخاب میکنند و در صورت عدم تراضی در انتخاب کارشناس ثالث یا امتناع یک طرف از تعیین کارشناس اختصاصی دادگاه شهرستان محل وقوع ملک بدرخواست ذینفع کارشناس ثالث یا کارشناس سمتت را بقید قرعه انتخاب میکنند و نظر اکثریت کارشناسان در باب قیمت مناط اعتبار است .

تبصره ۱ - در مورد مذکور در این ماده نسبت باملاکی که قبل از تصویب این

فوائین

لایحه قانونی در نتیجه تغییر عرض معبر در عقب اراضی که جزء معبر بوده واقع شده مالکین املاک مزبور و سایر اشخاص مذکور در این ماده مکلفند در مدت سه ماه از تاریخ تصویب این لایحه قانونی تمایل خود را بخریداری اراضی فاصل بوسیله اظهار نامه بملک اراضی فاصل ابلاغ نمایند و بعد از تشخیص قیمت بفاصله یکماه ثمن معامله را در صندوق ثبت تودیع و در خلال همان مدت بوسیله اظهار نامه مالک اراضی فاصل را با تعیین دفترخانه اسناد رسمی برای انجام معامله دعوت نمایند و مالک اراضی هم باید بفاصله ده روز از تاریخ ابلاغ اظهار نامه در دفترخانه ای که در اظهار نامه تعیین گردیده حاضر شده و سند انتقال ملک را امضاء نماید مهلت مقرر برای اظهار تمایل در مورد املاکی که بعد از تصویب این لایحه قانونی در عقب معبر عمومی واقع میگردد سه ماه از تاریخ تغییر عرض معبر خواهد بود.

تبصره ۲ - در صورتیکه با اجراء مقررات فوق مالک اراضی فاصل حاضر برای انجام معامله نشود دادستان یا نماینده او سند انتقال را از جانب ناسبرده امضاء نموده و اداره ثبت طبق انتقال نامه مزبور سند مالکیت بنام انتقال گیرنده صادر خواهد نمود.

تبصره ۳ - چنانچه مالک ملکی که طبق این ماده حق خرید باو داده شده در مدت های مقرر اقدام برای خرید اراضی فاصل بطوری که مقرر شده ننماید حق تقدم خریداری او ساقط خواهد بود.

تبصره ۴ - کسانی که مالک اراضی فاصل هستند و حق خریداری اراضی آن ها بمجاورین داده شده حق ندارند در خلال مهلت های مقرر در این لایحه قانونی بدون رضایت مجاور و باقید حق او در سند معامله ملک خود را ب دیگران بفروشند و در صورت معامله حق مجاور نسبت بملک فاصل باقی خواهد بود.

تبصره ۵ - کسی که بر طبق این ماده مکلف بر رعایت حق مجاور بوده و بدون رعایت آن حق مبادرت بمعامله با دیگران بنماید پرداخت دو برابر بهای مورد معامله بکسی که ملک متعلق حق مجاور را خریداری کرده محکوم خواهد شد.

بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی راجع بانشتباهات ثبتی و اسناد مالکیت معارض و اراضی مجاور معابر عمومی مشتمل بر ۱۰ ماده و ۶ تبصره تصویب میشود.

بتاریخ ۲۸ خرداد ماه ۱۳۳۲
نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

شماره ۸۰۹۸ - ۳۲/۳/۲۸

۲۰۱ - تاریخ انتشار ۳۲/۴/۴

لایحه قانونی متمم لایحه قانونی طرز تعقیب مأمورین دولتی در محل خدمت

ماده اول - استانداران و فرمانداران و رؤسای ژاندارمری و شهربانی در خارج از مرکز و همچنین کارمندان مذکور که در مرکز مأموریت دارند هر گاه مرتکب جرمی

فوالین

شوند دادستان و بازپرس و دادگاه در موقعی که وظیفه جانشین بازپرس را انجام میدهد مکلف اند قبل از رسیدگی و تعقیب و احضار متهم دلائل توجه اتهام را جمع آوری نموده بوزیر دادگستری با ذکر جهات و دلائل بفرستند و تقاضای تعلیق مأمور را بنمایند وزارت دادگستری پرونده را بدون تأخیر بدادسرای انتظامی قضات ارجاع میکند دادسرای مذکور پس از آنکه دلائل را برای تعقیب موجه دید و تعقیب مأمور را لازم دانست مراتب را با رونوشت پرونده بوسیله وزارت دادگستری بوزارتخانه مربوطه برای تعلیق مأمور منظور اعلام میدارد وزارتخانه مربوط در ظرف یکماه متهم را معلق و از کار برکنار کرده نتیجه را بوزارت دادگستری اطلاع خواهد داد .

چنانچه وزارتخانه مربوط پس از انقضای یک ماه از تاریخ وصول نامه وزارت دادگستری تعلیق مأمور مزبور را اطلاع نداد وزیر دادگستری بدادسرای انتظامی قضات مراجعه نموده و تقاضای تعلیق مأمور را از دادسرای مذکور مینماید و دادسرا مکلف است هر چه زودتر قرار تعلیق صادر و بوزیر دادگستری اعلام کند .

در هر صورت وزارت دادگستری پرونده را نزد بازپرس یا دادستان و یا جانشین بازپرس حوزه استان دیگری که نزدیکترین حوزه بمحل وقوع جرم باشد خواهد فرستاد با استثنای کارمندان مذکور مأمور در مرکز که رسیدگی باتهام آنان باید در حوزه مرکزی بعمل آید .

ماده دوم - هرگاه بازپرس برای تحقیقات محتاج یکسب اطلاع از مأمورین مذکور در ماده (۱) در حوزه مأموریت آنها در شهرستانها باشد مکلف است در محلی غیر از شعبه بازپرسی با موافقت مأمور مذکور تحقیقات لازم بعمل آورده و در صورتی که مأمور استتکاف نماید بر طبق مقررات قانون درباره او اقدام خواهد شد .

ماده سوم - وزارت دادگستری و وزارت کشور مأمور اجرای این لایحه قانونی میباشند. بر طبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی متمم لایحه قانونی طرز تعقیب مأمورین دولتی در محل خدمت مشتمل بر ماده تصویب میشود. بتاريخ ۲۷ خرداد ماه ۱۳۳۲ نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

۲۰۲ - تاریخ انتشار ۳۲/۴/۷ شماره ۱۰۶۷۶ - ۳/۴/۳۶

لایحه قانونی رسیدگی بدعاوی اشخاص بر علیه دولت راجع باملاك

ماده اول - بمنظور تسهیل در رسیدگی و تسویه دعاوی اشخاصی که تا این تاریخ نسبت باملاك مورد تصرف دولت تقاضای ثبت نموده و جریان ثبتی بنام آنان خاتمه یافته اعم از اینکه متهمی بصور سند مالکیت شده یا نشده باشد کمیسیونی به عضویت دونفر از مستشاران دیوان عالی کشور و یک نفر از کارمندان عالی رتبه و مجرب وزارت دارائی

قوانین

ویکی از رؤساء شعب دیوان محاسبات و یکی از اعضاء هیئت مدیره بنگاه مستقل خالصه تشکیل خواهد گردید .

ماده دوم - قضات دیوان کشور به پیشنهاد وزارت دادگستری و رئیس شعبه دیوان محاسبات و کارمند وزارت دارائی به پیشنهاد وزارت دارائی و عضو هیئت مدیره بنگاه خالصه به پیشنهاد بنگاه مزبور و تصویب هیئت وزیران انتخاب میشوند .

ماده سوم - مدت اختیار کمیسیون از تاریخ تصویب این لایحه قانونی یکسال میباشد .

ماده چهارم - در صورت توافق و تراضی طرفین دعوی کمیسیون بدعاوی اشخاص بر دولت نسبت باین اسلاک و همچنین دعاوی متقابل دولت نسبت باین اشخاص راجع باسلاک مزبور بطور کدخدامنشی رسیدگی نموده باکثریت آراء رأی صادر خواهد نمود و این رأی قطعی و غیر قابل تجدید نظر خواهد بود .

ماده پنجم - کمیسیون موظف است ده روز قبل از تاریخ رسیدگی مدعیان مالکیت و نماینده وزارتخانه را که ملک در تصرف اوست برای حضور در جلسه رسیدگی دعوت نماید .

ماده ششم - کمیسیون پس از رسیدگی میتواند بخلع ید دولت از اراضی مورد دعوی و پرداخت اجور سنواتی آن باپرداخت بهای عادلانه اراضی ویا بتعویض اراضی مورد تصرف دولت با سایر اراضی دولتی رأی بدهد ویا در صورتیکه مدعیان مالکیت را در تمام یا قسمتی از دعاوی ذیحقی نشناسد رأی بر بیحقی آنان صادر نماید .

ماده هفتم - بنگاه خالصه موظف است صورت اراضی دولتی را که ممکن است در مقابل دعاوی اشخاص تعویض شود با ذکر بهای آنها در اختیار کمیسیون بگذارد .

ماده هشتم - تعقیب و دفاع از سایر دعاوی که برله یا بر علیه وزارتخانه ها مربوط باسلاک و رقبات یا بها یا عوائد متعلق بآنها و غیره طرح شده یا بعداً طرح بشود برعهده وزارتخانه های مربوطه است و وزارت دارائی و بنگاه مستقل خالصه موظفند کلیه اسناد و مدارک و سوابق مربوط بآنها را در اختیار وزارتخانه هائی که اراضی در تصرف آنهاست بگذارند .

برطبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی رسیدگی بدعاوی اشخاص بر علیه دولت راجع باسلاک مشتمل بر ۸ ماده تصویب میشود .

بتاریخ ۳۳۲/۴/۳

نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

شماره ۱۰۹۰۶ - ۳۲/۴/۶

۲۰۳ - تاریخ انتشار ۳۲/۴/۱۰

لایحه قانونی اساسنامه شرکت سهامی شیلات ایران

ماده (۱) برای صید ماهی و تهیه محصولات مربوط بصنعت ماهی و حفظ و ازدیاد نسل ماهی و ایجاد کارخانجات و انجام هرگونه امور بازرگانی و معاملات مجاز مربوط

قوانین

به صنعت ماهی در حوزه دریای خزر شرکت سهامی بنام شرکت سهامی شیلات ایران تشکیل میشود .

ماده ۲) مرکز اصلی شرکت در تهران است .

ماده ۳) مدت شرکت نامحدود است .

ماده ۴) سرمایه اولیه شرکت ۸۰,۰۰۰,۰۰۰ ریال منقسم به هشت هزار سهم ده هزار ریالی است کلیه سهام شرکت با نام و پرداخت تمام آن تعهد و نصف آن پرداخته شده است .

ماده ۵) شرکت با تصویب مجمع عمومی مجاز است که برای انجام مقاصد خود در داخله و خارجه در صورت لزوم شعب و یا نمایندگی ایجاد نماید .

فصل دوم سازمان شرکت

ماده ۶) سازمان شرکت عبارت است از :

۱ - مجمع عمومی صاحبان سهام .

۲ - هیئت مدیره .

۳ - بازرس .

ماده ۷) شرکت دارای دو قسم مجمع عمومی است - عادی و فوق العاده .

الف - مجمع عمومی عادی در هر سال دومرتبه تشکیل میشود یکی در خردادماه بمنظور تصویب برنامه مالی و برنامه بهره برداری دوره عمل سال جاری و دیگری در دیماه برای تصویب ترانزنامه بهره برداری دوره عمل قبلی .

ب - مجمع عمومی فوق العاده بر طبق تقاضای صاحبان سهام یا هیئت مدیره یا بازرس تشکیل میشود و هیئت مدیره مکلف است تا ده روز پس از دریافت تقاضا آگهی دعوت مجمع عمومی فوق العاده را منتشر نماید .

ماده ۸ - دعوت مجامع عمومی عادی و فوق العاده وسیله درج آگهی در روزنامه رسمی و یکی از جراید کثیرالانتشار بعمل خواهد آمد . تاریخ تشکیل جلسه مجمع نباید زودتر از ده روز و دیرتر از ۲۰ روز پس از درج این آگهی باشد . دستور جلسه مجمع عمومی و محل انعقاد مجمع همیشه باید در آگهی بطور خلاصه ذکر شود دستور جلسه فوق العاده را مقام صلاحیتداری که تقاضای تشکیل آنرا نموده است تعیین مینماید .

ماده ۹) افتتاح مجمع عمومی با رئیس هیئت مدیره است و مجمع بلافاصله پس از تشکیل یک رئیس و یک منشی برای خود انتخاب میکند موضوعی که قبلاً جزء دستور جلسه بوده میتواند در مجامع عمومی عادی یا فوق العاده مطرح گردد .

ماده ۱۰) وظایف مجمع عمومی علاوه بر آنچه در موارد دیگر تصریح گردیده بقرار زیر است :

قوانین

- الف - قرائت و بررسی گزارش هیئت مدیره و گزارش بازرسی راجع به عملیات و حسابهای سال گذشته و اوضاع مالی شرکت و شور و اخذ تصمیم نسبت بانها .
- ب - تصویب ترازنامه - تقسیم سود ویژه - انتخاب مدیران و بازرسی که دوره مأموریت آنها تمام شده است .
- ج - شور و اخذ تصمیم نسبت به پیشنهادهای هیئت مدیره و نسبت به عملیات شرکت و بودجه آن .
- د - شور و اخذ تصمیم در موضوع ترازنامه شرکت و حساب سود و زیان پس از شنیدن گزارش بازرسی .
- ه - اتخاذ تصمیم نسبت بافزایش سرمایه و اندوخته های شرکت .
- و - اتخاذ تصمیم نسبت بشکلیل شعب و نمایندگیهای شرکت .
- ز - تعیین حقوق مدیران و بازرسی و مدیر عامل .
- ح - تصویب اصل و روش کلی کار و آئین نامه های استخدامی و معاملاتی .
- ط - بررسی و اظهار نظر راجع به پیشنهاد هیئت مدیره در مورد آئین نامه و مقررات مربوط بصید ماهی و تهیه کالا و اعلام مناطق مجاز و ممنوعه در حوزه عملیات شرکت برای صیادان آزاد و غیره که بایستی به تصویب هیئت وزیران برسد .
- ماده ۱۱) تغییر مواد اساسنامه بتصویب مجمع عمومی فوق العاده خواهد بود .
- ماده ۱۲) صورت جلسه هر یک از مجامع عمومی باید در دفتر مخصوصی که برای این منظور تنظیم میگردد درج و بامضای رئیس و منشی مجمع برسد .

هیئت مدیره و مدیر عامل

- ماده ۱۳) هیئت مدیره شرکت مرکب از ۳ نفر عضو خواهد بود که از طرف مجمع عمومی برای مدت ۳ سال انتخاب و پس از تصویب هیئت وزیران مشغول بکار خواهند شد .
- ماده ۱۴ - تصمیمات هر جلسه هیئت مدیره باید در دفتر مخصوصی که در مرکز شرکت ضبط است ثبت و بامضای اعضاء هیئت مدیره برسد .
- ماده ۱۵ - هیئت مدیره نماینده قانونی شرکت بوده و موظف باداره امور و حفظ حقوق و منافع شرکت بخصوص در موارد ذیل میباشد .
- الف - اقدام بهرگونه امور اداری و بهره برداری - پرداخت هزینه ها با رعایت صرفه و صلاح شرکت و حفظ اموال شرکت .
- ب - انجام هرگونه معاملات برای شرکت از قبیل خرید و فروش کالا - انعقاد هرگونه قرارداد و گرفتن وام داخلی در مورد لزوم .

فصلین

ج - استیفای منافع و حفظ حقوق شرکت در داد گاههای داد کستری اصالةً یا بوسینه وکیل با حق توکیل غیر .

د - چنانچه برنامه مالی و برنامه بهره برداری تا اول سال دوره عمل (اول مرداد ماه) بتصویب مجمع عمومی نرسد هیئت مدیره میتواند پروژه و برنامه پیشنهادی را بموقع اجراء بگذارد .

ماده ۱۶) هیئت مدیره باید مطابق تشخیص و مسئولیت خود اختیاراتی را برای امور اداری و بهره برداری بمدیر عامل بدهد و نیز میتواند قسمتی از اختیارات خود را یکی از اعضاء هیئت مدیره واگذار کند مدیر عامل میتواند قسمتی از اختیارات خود را بمسئولیت خود بیک یا چند نفر از کارمندان عالی رتبه شرکت واگذار نماید .

۱۷) بازرس شرکت برای مدت یکسال در مجمع عمومی عادی که در دیماه هر سال تشکیل میشود پس از رسیدگی بترانزنامه انتخاب میگردد بازرس شرکت باید از میان حسابداران متخصص در حسابداری تعیین شود .

ماده ۱۸) وظائف عمده بازرس بشرح زیر است :

۱ - مراجعه بدفاتر و پروندهها و قرارداد های شرکت و امضای خلاصه حسابهای شرکت .

۲ - تهیه گزارش جامعی از وضع مالی شرکت برای طرح در مجمع عمومی و تسلیم رونوشت به هیئت مدیره . این گزارش باید حداقل ۲۰ روز قبل از تشکیل مجمع عمومی عادی تنظیم گردد .

۳ - حضور در جلسه مجمع عمومی برای اداء توضیحات درخصوص ترانزنامه .
ماده ۱۹) بازرس حق دارد هر موقع که لازم بداند بدفاتر و پروندهها و قرارداد های شرکت مراجعه نماید و رئیس هیئت مدیره و مدیر عامل موظفند بتقاضای بازرس مدارك و اطلاعات لازم را در اختیار او بگذارند .

ماده ۲۰) بازرس موظف است محاسبات و عملیات مالی صندوق شرکت را هر سال لااقل دومرتبه در وسط و آخر سال بازرگانی رسیدگی نموده و همچنین حساب دارائی و بدهی و سود و زیان شرکت را مورد بررسی قرار داده و نظر خود را کتباً بر رئیس هیئت مدیره اعلام و در صورت لزوم مراتب را باطلاع مجمع عمومی صاحبان سهام نیز برساند .
ماده ۳۱) بازرس نمیتواند در امور جاری مداخله نماید ولی میتواند در موارد لزوم نظر خود را بمدیر عامل و رئیس هیئت مدیره تذکر دهد .

ترانزنامه شرکت

ماده ۲۲) سال مالی شرکت از اول مرداد هر سال شروع و آخر تیرماه سال بعد خاتمه پیدا میکند و فقط دوره نخستین از تاریخ تأسیس شرکت شروع خواهد شد .

ماده ۲۳) سود ویژه شرکت عبارت است از درآمد جاری منهای هزینه جاری

قوانین

و استهلاك اموال و اثاثیه و ماشین آلات به مبلغی که هیئت مدیره تعیین خواهد کرد .
ماده ۲۴) از سود ویژه شرکت صدی ده برای تشکیل اندوخته احتیاطی تا موقعی که میزان وجوه اندوخته بنصف سرمایه شرکت برسد برداشت میشود و ۲۵ درصد از سود ویژه هر سال برای تکمیل مؤسسات بحساب ذخیره مخصوصی نگاهداری شده و بقیه بین صاحبان سهام تقسیم میگردد مگر اینکه بنا پیشنهاد هیئت مدیره تشکیل اندوخته های دیگر از طرف مجمع عمومی تصویب گردد .

فصل سوم - مواد متمم

ماده ۲۵) شرکت میتواند مبلغی بطور مساوی در هر سال به پنج نفر از دانشجویان دانشکده دامپزشکی که رشته تخصصی صنعت ماهی را تعقیب می کنند با دریافت تعهد دایر باینکه بعد از خاتمه تحصیل پنج سال در شرکت خدمت نمایند پردازد کمک خرج مذکور بهر دانشجو فقط تا سه سال قابل پرداخت بوده و مجموع مبلغی که شرکت از این بابت در هر سال میپردازد نباید از مبلغی که برای کمک تحصیل ۵ نفر دانشجو لازم است تجاوز نماید
ماده ۲۶) هیئت مدیره و بازرس متخصصین - کلیه کارمندان - کارگران و صیادان مطلقاً از اتباع ایران خواهند بود .

ماده ۲۷) مواردیکه در این اساسنامه ذکر نشده بر طبق مقررات قانون بازرگانی خواهد بود .

ماده ۲۸) صادرات محصولات شیلات و واردات ملزومات از پرداخت حقوق گمرکی و هر نوع مالیات و عوارض باستانی عوارض شهرداری برای مدت پنجسال معاف خواهد بود .

ماده ۲۹) شرکت موظف است ملزومات مورد احتیاج خود را که تهیه آن مطابق شرایط فنی و بازرگانی در داخل کشور امکان دارد از محصول داخله تهیه نماید .

ماده ۳۰) هر قسمت اراضی خالصه دولتی که برای انجام عملیات مربوط با امور شرکت مورد احتیاج واقع شود برحسب پیشنهاد هیئت مدیره و تصویب هیئت وزیران مجاناً بشرکت واگذار میشود شرکت موظف است ضمن تقاضای خود نقشه کاملی از زمین مورد احتیاج را ارسال دارد در صورت رفع احتیاج شرکت از زمین مزبور شرکت حق انتقال بغیر را نداشته و عیناً باید بدولت مسترد دارد .

ماده ۳۱) از تاریخ تصویب این اساسنامه صید در دریای خزر و کلیه رودخانه های حوزه بحر خزر و سردابهای پهلوی و خلیج گرگان بشرکت سهامی شیلات ایران واگذار میشود .

ماده ۳۲) شرکت سهامی شیلات ایران مکلف است ترتیبی برای بیمه و بازنشستگی کارمندان خود بدهد و آن عده از کارمندان که در خدمت شرکت سابق شیلات و یا

قوانین

وزارتخانه ها و ادارات و بنگاه های دولتی بوده اند هر گاه در مدت خدمت خود در شیلات کسور بازنشستگی را بپردازند مشمول مقررات بازنشستگی خواهند بود .

برطبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۳۳۱ لایحه قانونی اساسنامه شرکت سهامی شیلات ایران مشتمل بر ۲۲ ماده تصویب میشود .

بتاریخ ششم تیرماه ۱۳۳۲

نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

شماره ۲۰۹۱۶-۱۳۲/۴/۷

تاریخ انتشار ۳۲/۴/۱۰

لایحه قانونی متمم لایحه قانونی تسویه و وصول مطالبات غیر مالیاتی دولت

ماده واحده

ماده دوم لایحه قانونی تسویه و وصول مطالبات غیر مالیاتی دولت مصوب هفتم دیماه ۱۳۳۱ لغو و بشرح ذیل اصلاح میشود :

« ماده ۲ - مدت اختیارات کمیسیون از تاریخ هفتم دیماه ۱۳۳۱ تا دو سال میباشد و این کمیسیون فقط بمطالبات معوقه غیر مالیاتی دولت از اتباع ایران تا آخر سال ۱۳۳۰ و مطالبات مربوط به اجور و منافع املاک دولتی تا آخر سال ۳۳۲ رسیدگی خواهد نمود »
برطبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی متمم لایحه قانونی تسویه و وصول مطالبات غیر مالیاتی دولت مشتمل بر ماده واحده تصویب میشود .

بتاریخ ششم تیرماه ۱۳۳۲

نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

شماره ۱۰۳۴-۳۲/۴/۸

تاریخ انتشار ۳۲/۴/۱۳

لایحه قانونی بانکها فصل اول - تأسیس بانک

ماده ۱) از تاریخ تصویب این لایحه قانونی تشکیل بانک و بانکداری تابع مقررات این لایحه قانونی خواهد بود .

ماده ۲) معاملات بانکی عبارتست از معاملات پول و ارز و بروات و اوراق بهادار و فلزات گرانبها و عملیات اعتباری .

ماده ۳) شرکتها و بنگاههای ایرانی بایگانه که بخواهند در ایران بمعاملات بانکی اشتغال ورزند باید قبلاً از هیئت نظارت بر بانکها که برطبق ماده ۱۸ این لایحه قانونی تأسیس میشود اجازه کسب کنند و قبل از گرفتن اجازه مذکور حق ندارند عنوان بانک باعتبارین مشابیه آن اختیار نمایند یا بمعملیات بانکی اشتغال ورزند .

ماده ۴) در مورد بانکهای خارجی هیئت نظارت بر بانکها مکلف است در صورتی

قوانین

که با تأسیس آن موافق باشد از هیئت وزیران نیز برای تأسیس هر یک کسب اجازه کند .
ماده ۵) بانکهایی که مرکز اصلی آنها در خارج از ایران بوده و یابیش از ۴۰ درصد سهام آنها متعلق باتباع بیگانه باشد و یا حداقل نصف اعضای هیئت مدیره آن ها از اتباع خارجه باشند از نظر رعایت مقررات این لایحه قانونی بانک خارجی تلقی میشوند .
ماده ۶) بانک باید قبل از شروع بکار و پس از تحصیل پروانه از هیئت نظارت بر بانکها بصورت شرکت سهامی یا شرکت تضامنی یا شعبه یک بانک خارجی در ایران ثبت برسد .

فصل دوم - سرمایه و اندوخته

ماده ۷) حداقل سرمایه بانکها که در موقع تأسیس با افزایش تا انجام تشریفات ثبتی باید تقدماً در بانک ملی ایران تودیع شود بقرار ذیل است :

الف - در مورد بانکهایی که مرکز اصلی آنها در طهران است صد میلیون ریال که که حداقل ۵۰ درصد آن باید تقدماً پرداخته شده باشد .

ب - در مورد بانکهایی که مرکز اصلی آنها در شهرستانها است حداقل سرمایه سی میلیون ریال که ۵۰ درصد آن باید تقدماً پرداخته شده باشد .

ج - در مورد بانکهای خارجی که بخواهند در ایران شعبه تشکیل دهند برای شعبه طهران حداقل ۶۰ میلیون ریال و برای هر شعبه در شهرستانها حداقل ۳۰ میلیون ریال که باید تقدماً پرداخت شود .

تبصره - چنانچه بانکی که مرکز اصلی آن در یکی از شهرستانها است بخواهد در طهران شعبه باز کند باید حداقل سی میلیون ریال برای افتتاح شعبه مزبور بر سرمایه خود بیفزاید که تمام آن را تقدماً پرداخته باشد .

ماده ۸) در هر یک از شهرستانها برای تأسیس هر شعبه درجه ۱ ده میلیون ریال و شعبه درجه ۲ پنج میلیون ریال باید بر سرمایه بانک یا اندوخته های مخصوص آن افزود و ۵۰ درصد آن تقدماً پرداخته شود تشخیص درجات ۱ و ۲ شعب بانک یا هیئت نظارت بر بانکها است .

ماده ۹) سهام بانکهایی که بصورت شرکت سهامی تشکیل میشود باید بانام بوده و نقل و انتقال سهام مزبور بر طبق مقررات قانون تجارت در دفتر مرکزی آنها انجام شود .

ماده ۱۰) بانکهای غیر دولتی باید سالیانه لااقل بیست درصد سود ویژه خود را بحساب اندوخته احتیاطی منتقل نمایند تا آنکه اندوخته مزبور معادل سرمایه پرداخت شده بانک بشود .

برداشت از اندوخته های فوق جز برای پوشاندن زیان بانک ممکن نیست مگر با اجازه هیئت نظارت بر بانکها .

قوانین

ماده ۱۱) سرمایه‌داران خارجی که در ایران برطبق قوانین و مقررات بعملیات بانکی اشتغال می‌ورزند باید سرمایه خود را بصورت ارز وارد ایران کرده بانک ملی ایران فروخته و هم ارز ریالی آنرا بنرخ روز دریافت کنند دراین مورد بانک ملی ایران تعهدی مبنی بر استرداد درصورت انحلال تمام یا قسمتی از ارز مزبور را درصورت تقلیل سرمایه با حصول زیان بهمان نرخیکه درموقع ورود سرمایه تبدیل و دریافت داشته است به بانک مزبور تسلیم مینماید .

فصل سوم - حدود عملیات بانکها

ماده ۱۲) عملیات ذیل برای بانک ممنوع است :

الف - خرید کالای تجارتمی و خرید اموال غیر منقول زیاد تر از احتیاج بانک مگر آنکه اضطراراً برای وصول طلب بانک بحساب طلب برداشته شود که در اینصورت باید هرچه زود تر بفروش برسد (تشخیص مدت فروش یا هیئت نظارت بر بانکها است) مبلغی که بابت بهای اموال غیر منقول پرداخته میشود در هر حال نباید ازیست و پنج درصد جمع سرمایه و اندوخته‌های قانونی بانک تجاوز کند - اموال غیر منقول مستهلک شده از این حساب مستثنی است .

بانک ساختمانی و همچنین بانک‌هایی که موضوع اصلی آنها انجام عملیات غیر منقول است میتوانند تا معادل سرمایه پرداخته شده خود بعلاوه منتهی چهل درصد سپرده ها اعم از دیداری و مدت دار غیر منقول داشته باشند .

ب - خرید اوراق بهادار و مشارکت در بنگاهها باشرکتها بمبلغی بیش از سی درصد جمع سرمایه و اندوخته‌های بانک مگر آنکه برطبق اساسنامه بانک برای مبلغ بیشتر مجاز می باشد معاملات سهام خارجی و اوراق وام خارجی ممنوع است مگر با اجازه هیئت نظارت بر بانکها .

ج - باز خرید سهام خود مگر بمنظور تقلیل سرمایه با اجازه هیئت نظارت بر بانکها .

د - صدور و خرید و فروش براتهای سازشی با بانک یا مؤسسه یا شخصی دیگر .

ه - بامانت گذاشتن یا تضمین سپردن اموال و اوراق بهادار که بامانت یا تضمین پذیرفته شده و تنزیل مجدد بروات و اوراق تجارتمی در نزد بانک یا بنگاه دیگر مگر نزد بانک ملی ایران .

و - صدور قبض صندوق Bon de caisse و اوراق عندالمطالبه که بجای پول وسیله مبادله قرار گیرد مگر با اجازه هیئت نظارت بر بانکها .

ز - دادن وام و اعتبار و تضمین بیک شخص یا بیک بنگاه غیر دولتی بطور مستقیم یا غیر مستقیم بمبلغی بیش از ۵٪ مجموع سرمایه و اندوخته‌های بانک .

تبصره - سپرده های دیداری سپرده‌هایی است که عندالمطالبه بامنتهی در ظرف سی روز قابل پرداخت باشد .

قوانین

ماده ۱۳) قبول سپرده های پس انداز منحصر ببانک ملی ایران است .

ماده ۱۴) هرگاه بانکی ورشکست شود هر یک از طلبکارانی که سپرده غیرتجارتی در نزد بانک دارد تا پنجاه درصد سپرده خود و حداکثر تا میزان صد هزار (۱۰۰۰۰۰) ریال بر سایر طلبکاران حق تقدم خواهد داشت و برای وصول بقیه طلب خود با سایر طلبکاران بنسبت بقیه طلب خود شرکت خواهد کرد .

تبصره - سپرده غیر تجارتي پولی است که اشخاص غیر از طبقه بازرگانان و اصناف بشکل حساب جاری یا سپرده دیداری و مدت دار یا حساب پس انداز ببانک میسپارند .

ماده ۱۵) مطالبات غیرقابل وصول بانک نباید جزء دارائی حساب شود و مطالبات مشکوک الوصول نیز باید بمبلغی که قابل وصول تشخیص داده میشود جزء دارائی منظور گردد و در برابر آن باید اندوخته کافی تأمین شود .

ماده ۱۶) بانکها باید در مقابل سپرده ها موجودی های ذیل را در حساب جاری مخصوص نزد بانک ملی ایران در تهران بآبهره یک درصد نگاهدارند :

الف - بانکهایی که با سرمایه دولت تشکیل شده یا اکثریت سهام آن متعلق بدولت است حداقل پانزده (۱۵) درصد در مقابل سپرده های دیداری شش (۶) درصد در مقابل سپرده های مدت دار .

ب - بانکهایی که با سرمایه اشخاص تشکیل شده اند حداقل بیست و پنج (۲۵) درصد در مقابل سپرده های دیداری و ده (۱۰) درصد در مقابل سپرده های مدت دار .

ج - بانکهای خارجی سی درصد مجموع سپرده ها در صورتیکه سپرده های اشخاص نزد بانک کمتر از مجموع سرمایه و اندوخته های بانک باشد هرگاه مجموع سپرده ها از جمع سرمایه و اندوخته های بانک زیادتر باشد نسبت بمبلغ مازاد شصت درصد که باموافقت هیئت نظارت بر بانکها و تصویب هیئت وزیران ممکن است تا چهل و پنج درصد تقلیل داده شود .

ماده ۱۷) افزایش نسبتهای مذکور در ماده فوق هر دفعه به پیشنهاد هیئت نظارت بر بانکها و تصویب هیئت وزیران صورت خواهد گرفت .

فصل چهارم - هیئت نظارت بر بانکها

ماده ۱۸) برای نظارت در جریان اعتبارات کشور و بازرسی سازمان و عملیات بانکها بمنظور اجرای این لایحه قانونی هیئتی بنام هیئت نظارت بر بانکها تشکیل میگردد .

ماده ۱۹) هیئت نظارت بر بانکها دارای ۷ نفر عضو است بدینقرار :

یکنفر نماینده عالی رتبه از طرف وزارت دارائی .

یکنفر نماینده عالی رتبه از طرف وزارت اقتصاد ملی .

یکنفر نماینده عالی رتبه از طرف بانک ملی ایران .

فصلین

یکنفر نماینده عالی رتبه از طرف بانکهای دولتی .

یکنفر نماینده از طرف سایر بانکها .

دادستان دیوان کشور .

یکنفر از متخصصین علم اقتصاد به پیشنهاد دانشگاه تهران که دارای تحصیلات

عالیه اقتصادی باشد .

ماده (۲۰) اعضای هیئت برای مدت سه سال انتخاب میشوند یغیر از دادستان کل

که بمناسبت شغل خود عضو قهری هیئت است در آخر سالهای اول و دوم دوفتر ازاعضاء

شوری بقید قرعه از عضویت خارج و بجای آنها نمایندگان دیگری از طرف مقامات مربوط

انتخاب میشوند .

از آن بعد همه ساله اعضائیکه دوره سه ساله آنها سررسیده است از عضویت خارج

و بجای آنها نمایندگان دیگر انتخاب خواهند شد .

انتخاب مجدد اعضاء مانعی نخواهد داشت .

تبصره - هرگاه در ضمن جریان سه سال عضو انتخابی که از دستگاه مربوط خود

معرفی شده است بمحل دیگری منتقل شود یکنفر دیگر بجای او انتخاب و برای مدت باقیمانده

معرفی خواهد شد .

ماده (۲۱) هیئت نظارت بر بانکها دارای یک رئیس و یک نایب رئیس و یک

دبیر خواهد بود که از بین اعضاء حاضر برای یکسال انتخاب خواهد کرد .

صورت جلسات بوسیله دبیر تهیه و در دفتر مخصوص ثبت وبامضای کلیه اعضاء

حاضر درجلسه خواهد رسید .

ماده (۲۲) اعضاء هیئت نظارت بر بانکها باید قبل از شروع بکار سوگند یادکنند

که اسرار بانکها و مشتریان آنان را بهیچ نحو از انحاء فاش نکنند .

ماده (۲۳) اعضاء هیئت نظارت بر بانکها مقرری ثابت دریافت نخواهند کرد فقط

برای حضور در هر جلسه مبلغی بعنوان حق حضور دریافت خواهند نمود حق حضور مزبور

از طرف بانکملی ایران پرداخت خواهد شد .

ماده (۲۴) تصمیمهای هیئت نظارت بر بانکها باکثرت (چهارنفر) گرفته میشود

برای رسمی بودن جلسه حضور ۵ نفر ضروری است .

ماده (۲۵) دفتر هیئت نظارت بر بانکها در بانکملی ایران بوده و بانکملی موظف

است تعداد کارمندان کافی ووسائل لازم در اختیار هیئت نظارت بر بانکها قرار دهد .

ماده (۲۶) وظائف و اختیارات هیئت نظارت بر بانکها بقرار ذیل است :

الف - مراقبت در اجرای این لایحه قانونی مخصوصاً رسیدگی بحساب سرمایه

و دارائی و اندوخته بانکها .

قوانین

ب- تطبیق اعتبارات بانکی باحوائج عمومی جاری بمنظور توسعه اقتصادی کشور.
ج- اتخاذ تصمیم نسبت به نرخ های بهره و کارمزد معاملات بانکی در کشور.
د- تنظیم مقررات اصولی نسبت به نگهداری حسابها و تنظیم ترازنامه های بانک ها .

ه- نظارت در امور بانکها از راه گزارشهای ماهانه که هر یک از بانکها باید از صورت وضعیت کلی خود بهیئت نظارت بفرستد .

و- مراقبت کلی در جریان و طرز اداره بانکها از نظر حفظ منافع عمومی و حقوق مشتریان آنها .

ز- دادن اجازه تأسیس بانک جدید پارسامیه های داخلی یا خارجی و تشخیص درجات شعب یا نمایندگیها در داخله از نظر سرمایه لازم و اجازه تأسیس شعب بانکهای خارجی در شهرستانها (اجازه تأسیس بانکهای خارجی یا شعب آن علاوه از موافقت هیئت نظارت بر بانکها باید بتصویب هیئت وزیران نیز برسد)

ح - دادن اجازه برای تقلیل سرمایه بانک یا انتشار اوراق وام .

ماده (۲۷) بانکها میتوانند از تصمیمات هیئت نظارت بر بانکها در موارد ذیل درطرف یکماه نزد هیئت وزیران اعتراض بعمل آورند :
الف - رد تقاضای تأسیس بانک .

ب - تصمیم هیئت نظارت بر بانکها بتعطیل بانک یا شعبه یا نمایندگی آن .

ج - تصمیم هیئت نظارت بر بانکها به منع قسمتی از عملیات بانکی و معاملات .

د - تصمیم هیئت نظارت بر بانکها بمنع انتشار برگهای وام .

هیئت وزیران اعتراض را بیهیئت نظارت بر بانکها ارجاع و هیئت نظارت دلایل خود را درطرف دو هفته گزارش میدهد و سپس هیئت وزیران تصمیم لازم اتخاذ مینماید .

ماده (۲۸) اجازه معاملات ارزی بانکهائیکه چنین اجازه ای را ندارند بتقاضای بانک و موافقت هیئت نظارت بر بانکها و تصویب هیئت وزیران داده خواهد شد .

ماده (۲۹) هیئت نظارت بر بانکها میتواند حسابهای بانک ها را مورد رسیدگی قرار دهد .

برای رسیدگی بحسابها و عملیات بانک هیئت نظارت بر بانکها یکنفر حسابدار متخصص قسم خورده یا شخص صلاحیتدار دیگری را مأمور میکند و پس از دریافت گزارش کتبی و مدلل مأمور مذکور تصمیم مقتضی در حدود اختیارات خود اتخاذ خواهد کرد هیئت نظارت بر بانکها میتواند توضیحات لازم را از بانک مذکور نیز بخواهد .

تبصره ۱ - در کلیه موارد اقدامات هیئت نظارت بر بانکها و مأمورین آن باید باتوجه بوضع عمومی بازار و حفظ اسرار حرفه ای صورت گیرد .

فوابن

تبصره ۲- بانكلمی ایران موظف است حسابداران قسم خورده یا حسابداران صلاحیتدار دیگری باندازه کافی در اختیار هیئت نظارت بر بانکها بگذارد که مستقلاً و متحصراً به انجام وظائف محوله در این لایحه قانونی بپردازند بحسابداران مزبور باید حقوق کافی پرداخته شود هر یک از کارمندان بانکها و حسابداران باید کلیه اسرار مربوط بعملیات خود را مکتوم نگاهدارد و در صورت تخلف از شغل خود برای همیشه محروم خواهد شد .

فصل پنجم - مقررات کیفری

ماده ۳۰) کسانی که بدون کسب اجازه برخلاف مقررات این لایحه قانونی کلمه بانک یا مشابه آنرا برای مؤسسه خود بکار برند یا مؤسساتی برای اقدام بعملیات بانکی تأسیس و شروع بکار کنند بجهس تأدیبی از ۲ تا ۶ ماه و در صورت تکرار از ۶ ماه تا ۲ سال محکوم خواهند شد و از دریافت اجازه مذکور نیز محروم خواهند گردید .

ماده ۳۱) دلالتان بانک و دلالتان اوراق بهادار و ارز و گواهی نامه های ارزی باید دارای دفتر رسمی بود و پروانه دلالتی از وزارت اقتصاد ملی دریافت کنند . دلالتان مزبور مکلفند کلیه معاملات خود را با ذکر نام خریدار و فروشنده در دفتر خود وارد کنند در صورت تخلف علاوه از محرومیت از شغل دلالتی ب مجازات مقرر در قوانین مربوطه محکوم میشوند .

تبصره - هر یک از دلالتان ارز در موقع گرفتن پروانه دلالتی باید سپرده ای که مبلغ آن در آئین نامه تعیین میشود بپردازد و در صورت تخلف از مقررات این ماده سپرده اوضبط و از شغل دلالتی نیز محروم میشود .

ماده ۳۲) مدیرانی که برخلاف مقررات این لایحه قانونی دستور صادر نمایند بجهس تأدیبی از ۳ ماه تا یکسال محکوم خواهند شد .

ماده ۳۳) کلیه بانکهای غیر دولتی که تا تاریخ تصویب این لایحه قانونی تأسیس و شروع بکار کرده اند باید مقررات این لایحه قانونی را رعایت و وضعیت خود را ستهی در ظرف ۶ ماه از این تاریخ با مقررات این لایحه قانونی تطبیق دهند والا مدیران بانک مشمول کیفر مقرر در ماده ۳۰ بوده و بانک مزبور نیز بتصویب هیئت نظارت بر بانکها برچینه خواهد شد با چنین بانکی طبق مقررات قانون تجارت مربوط بتوقف و ورشکستگی بازرگانان از نظر تصفیه آن بانک عمل خواهد شد .

ماده ۳۴) مدیران بانکها حق ندارند تا ۲ سال از تاریخ تصدی بنزول برات وسفته نزد آن بانک یا گرفتن وام از آن بانک اقدام کنند بانک میتواند با صاحبان سهام خود طبق همان شرایطی که با مشتریان دیگر رفتار میکنند معامله نماید ولی بانک حق ندارد از تاریخ تأسیس در ظرف مدت ۳ سال در مقابل سهام صاحب سهم وام یا اعتبار یا تضمین باو اعطاء نماید در صورت تخلف از این ماده مدیر و متصدی مربوطه بانک که اجازه معامله را

فصل ششم - مقررات متفرقه

داده‌اند و همچنین سهامداری که برخلاف مقررات این ماده از بانک وام گرفته است کلاهبردار محسوب و مشمول ماده ۲۳۸ قانون کیفر عمومی خواهند بود .

ماده (۳۵) نگهداری دفترهای مکرر برای یک حساب و درج ارقام غیر واقعی در دفاتر و ترازنامه‌ها و همچنین استتار ارقام واقعی بمنظور فریب مشمول ماده ۲۳۸ قانون مجازات عمومی خواهد بود .

فصل ششم - مقررات متفرقه

ماده (۳۶) بانکها موظفند از سیاست اعتباری هیئت نظارت بر بانکها پیروی نموده و دستورات آنرا بموقع اجرا گذارند .

ماده (۳۷) مدیران و صاحبان امضای مجاز بانکها حق ندارند وام و یا اعتباری بیش از ۲ برابر حقوق سالیانه خود از بانکی که در آن کار میکنند دریافت کنند .

ماده (۳۸) مدیران بانکها قبل از شروع بکار در بانک باید در حضور هیئت نظارت بر بانکها قسم یاد کنند که در کلیه اقدامات خود اولاً مصالح کشور ایران را محفوظ و ثانیاً مصالح صاحبان سرمایه و مشتریان را محفوظ و برطبق قوانین و مقررات رفتار خواهند کرد .

ماده (۳۹) تصفیه بانک ورشکسته با رعایت سایر مقررات قانونی با حضور نماینده هیئت نظارت بر بانکها صورت خواهد گرفت و چنانچه بر طبق اصول بانکی تشخیص داده شود که ورشکستگی بانک بسبب اهمال و عدم مراقبت مدیران پیش آمده است کلیه وجوهی که از ۲ سال قبل از تاریخ ورشکستگی بعنوان جایزه شرکت در منافع بمدیران پرداخته شده است بحساب بانک مسترد خواهد شد .

ماده (۴۰) حسابداری بانک بر اساس حسابداری مترادف بر طبق اصول بانکی انجام و نگهداری میشود کلیه حسابهای فرعی و اسناد مربوطه طبق اصول معموله بانکها تنظیم و عمل خواهد گردید .

ماده (۴۱) بانکها باید خلاصه حسابهای خود را لااقل هر سه ماه یکبار بر طبق اصول حسابداری تنظیم و برای اطلاع عموم منتشر سازند و یک نسخه برای هیئت نظارت بر بانکها و نسخه دیگر ببانک ملی ایران بفرستند .

ماده (۴۲) ترازنامه هر سال باید بحد اکثر تا آخر شهریور سال بعد بتصویب مجمع عمومی صاحبان سهام رسیده نسخه‌ای از آن به هیئت نظارت بر بانکها تسلیم گردد .

ماده (۴۳) بانکهای بیگانه که در ایران شعبه یا نمایندگی دارند باید ترازنامه عملیات خود را در ایران جداگانه تنظیم و بترتیب مذکور در فوق منتشر سازند .

ماده (۴۴) عهده کارمندان خارجی بانکهای بیگانه در ایران اعم از مدیران و سایر کارمندان نباید از ۵ نفر تجاوز کند و در صورتیکه مجموع کارمندان بانک از ۱۰۰ نفر

قوانین

متجاوز باشد عنده کارمندان خارجی بانک نباید بیشتر از ۵ درصد مجموع کارمندان بانک در ایران باشد.

ماده ۴۵ (در صورتیکه دارائیهای بانک در خارجه کفایت پرداخت بدهیهای خارجی آنرا ننماید دارائیهای آن در ایران باید بدواً برای واریز بدهیهای بانک در ایران بکار رود .

ماده ۴۶ (سود قابل تقسیمی که بسهام خارجی بانکها تعلق میگیرد بشرط آنکه در برابر آن بانک مجاز ارز فروخته باشد تا میزان دوازده درصد سرمایه خارجی قابل انتقال از کشور است و چنانچه از ۱۲ درصد در سال تجاوز نماید مازاد آنرا صاحب سهم میتواند ریال دریافت نماید و یا بصورت اندوخته در بانک نگاهدارد تا چنانچه در سالهای بعد سود قابل تقسیم سهام کمتر از ۱۲ درصد باشد کسری تا ۱۲ درصد مذکور را از محل اندوخته فوق انتقال دهد.

ماده ۴۷ (آئین نامه اجرای این لایحه قانونی باید در مدت یکماه از تاریخ تشکیل هیئت نظارت بر بانکها توسط آن هیئت تهیه و بتصویب هیئت وزیران برسد .

ماده ۴۸ (وزارتخانه های دارائی اقتصاد ملی و دادگستری مأمور اجرای این لایحه قانونی میباشد.

برطبق قانون تمدید مدت اختیارات مصوب سی ام دیماه ۱۳۳۱ لایحه قانونی بانکداری مشتمل بر ۴۸ ماده و ۷ تبصره تصویب میشود.

بتاریخ هشتم تیرماه ۱۳۳۲
نخست وزیر - دکتر محمد مصدق

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی